

PADIB

Pla d'Addiccions i Drogodependències
de les Illes Balears

**Govern
de les Illes Balears**

Conselleria de Salut
Direcció General de Salut Pública
i Participació

INFORME

AVALUACIÓ DE LA PLATAFORMA PER UN OCI DE QUALITAT A LES ILLES BALEARS 2011-2014

28 de desembre de 2015

Institut Europeu d'Estudis en Prevenció (IREFREA)

Índex

Preàmbul	3
Resum executiu	4-8
Lliçons apreses	9
Metodologia per a l'elaboració de l'avaluació	10-12
Capítol 1 Per què una plataforma per abordar un oci recreatiu de qualitat?	13-16
1.1. Les estratègies preventives i de promoció de la salut	
1.2. Les plataformes comunitàries multicomponent	
1.2.1. Experiències d'èxit a Europa	
1.2.2. Antecedents de l'experiència empresa a les Illes Balears	
Capítol 2 Evolució de la Plataforma: objectius, resultats obtinguts i dificultats detectades	17-33
2.1. Components de la Plataforma	
2.2. Etaques de la Plataforma	
2.1.1. Diagnòstic dels problemes derivats de l'oci nocturn 2011-2012	
2.1.2. Pla d'accions, implementació i visibilitat 2013-2014	
2.3. Objectius de la Plataforma	
2.4. Resultats principals del treball de la Plataforma	
2.5. Anàlisi dels resultats principals: assoliments i limitacions	
2.5.1. Assoliments	
2.5.2. Dificultats i limitacions detectades	
2.6. Forma de treball de la Plataforma i principals accions dutes a terme	
2.6.1. Forma de treballar	
2.6.2. Principals accions dutes a terme	
Capítol 3 Anàlisi de les opinions que han expressat els participants	34-66
3.1. Enquesta als participants	
3.2. Entrevista a informants clau	
3.2.1. El model de la Plataforma i els seus objectius	
3.2.2. Les organitzacions representades i la seva participació	
3.2.3. Les fites aconseguides al llarg de la trajectòria de la Plataforma	
Capítol 4 DAFO de la Plataforma per un Oci de Qualitat a les Illes Balears	67-70
Referències bibliogràfiques	71-72

Preàmbul

Des de juny de 2011 a desembre de 2014, sota el lideratge de la Conselleria de Salut i a través del Pla d'Addiccions i Drogodependències de les Illes Balears (PADIB), s'ha desenvolupat a la nostra comunitat autònoma un projecte innovador que, des d'una perspectiva comunitària i de salut pública, facilita el treball en coalició per fer front a una problemàtica complexa com és la gestió de l'oci recreatiu.

La **Plataforma per un Oci de Qualitat a les Illes Balears** constitueix així una experiència pionera que estableix una estratègia de col·laboració entre sectors i agents implicats, que facilita un diagnòstic multisectorial que en permeti l'abordatge i l'elaboració d'estratègies preventives multicomponent des d'una perspectiva inclusiva i transversal. Com tota experiència pionera, requereix temps i millores, però sobretot requereix que es fonamenti en principis sòlids, racionals, científics i orientats al bé comú. La salut pública és un àmbit transversal que implica tota la societat, i és per això que constitueix l'espai oportú per encarar situacions complexes que posen en risc la salut dels més joves i, per tant, de tota la societat, ja que tenen uns efectes directes sobre el nostre futur com a comunitat.

La Plataforma es basa en quatre principis fonamentals:

- **Un bon coneixement de les qüestions referents a la vida nocturna de la nostra comunitat autònoma** que permeti la identificació de les àrees problemàtiques, una implementació de les intervencions preventives efectives i una avaluació de l'impacte.
- **Un bon compromís entre els participants per a la creació d'una vida nocturna segura i saludable**, de manera que es pugui implementar una acció sostinguda de forma prioritzada entre tots els organismes associats que permeti fer front a les qüestions de salut relacionades amb la gestió de la vida recreativa.
- **El treball en cooperació entre els principals agents implicats** que faciliti una planificació estratègica, un enfocament coherent d'acord amb les necessitats i un ús més bo dels recursos.
- **L'establiment de pràctiques basades en l'evidència** i que hagin demostrat la seva eficàcia, de forma que es puguin monitorar els impactes i avaluar-los per assegurar que produeixen els efectes volguts.

L'informe que presentam, coordinat pel PADIB en col·laboració amb l'IREFREA —encarregat de l'avaluació d'aquest projecte—, recull la feina desenvolupada al llarg d'aquesta etapa i els resultats principals per tal que puguin informar sobre l'evolució futura.

Resum executiu. Informe per a l'avaluació de la Plataforma per un Oci de Qualitat a les Illes Balears

La Plataforma per un Oci de Qualitat de les Illes Balears (POQIB), creada per la Conselleria de Salut, ha desenvolupat una estratègia de prevenció comunitària entre 2011 i 2014. **La missió de la POQIB ha estat vehicular una coalició de treball que reunís els principals agents involucrats en la gestió de l'oci nocturn, facilitant-ne el treball cooperatiu**, de manera que es poguessin establir prioritats i estratègies consensuades per abordar-lo des d'una perspectiva de salut pública.

En aquest informe es presenta una avaluació de la POQIB de resultats i procés, amb la finalitat de valorar què té de viable i prometedora aquesta estratègia social i participativa. L'anàlisi ha seguit un model lògic, crític, múltiple i exhaustiu de dades, dins les possibilitats d'informació accessibles. No ha estat possible comparar amb altres experiències ja que la POQIB és una estratègia experimental, única en el nostre entorn, encara que fonamentada en models preventius innovadors que demostren resultats i capacitat de gestionar reptes en la salut pública del nou mil·lenni.

Per què una plataforma per abordar un oci recreatiu de qualitat?

Durant les darreres dècades s'han produït canvis espectaculars en els entorns urbans, entre els quals hi ha l'extensió d'un model d'oci que implica consums nocius i amb impacte en la salut, la seguretat i la convivència, especialment entre els més joves. Així doncs, ens trobam entre dues demandes dissonants que cal gestionar. D'una banda, cal crear les condicions que permetin desenvolupar una vida recreativa atractiva, diversificada i segura, alhora que s'ha de fer front als efectes negatius que aquesta activitat comporta.

D'altra banda, hi ha solucions molt encoratjadores. L'evidència científica ens informa que **els programes comunitaris multicomponent són més eficaços que l'aplicació d'intervencions úniques o diverses per separat**. Actualment, tenim les condicions teòriques i tècniques per actuar de manera interconnectada, consensuada i participativa; crear espais d'intel·ligència col·laborativa per afrontar nous problemes

de salut pública, com ara la gestió de conductes de risc que es produeixen en contextos d'oci i que afecten els més joves, les famílies i tota la població. Hi comença a haver experiències que mostren que això és possible si es donen les condicions.

El primer èxit de la POQIB va ser fer un diagnòstic de la situació i establir un objectiu prioritari en salut pública; un dels principals problemes, el més greu i prioritari, és **el consum d'alcohol dels menors**. Paradoxalment, la baixa percepció social d'aquest consum i dels riscos que implica provoquen que no es considerin responsabilitats ni s'actui davant d'aquest fet, de manera que la Plataforma detecta que trobam **dificultats greus per situar aquesta problemàtica en el centre del debat social i polític, en els afers familiars i en l'estratègia de creixement de la indústria,** i, en conseqüència, moltes **dificultats a l'hora de liderar canvis que puguin comportar controvèrsia entre col·lectius**. Capgirar aquesta situació és en bona part la tasca que impulsa la Plataforma.

Objectiu de la Plataforma per un Oci de Qualitat a les Illes Balears

La POQIB consensua un objectiu general: **consolidar la Plataforma com a eix central de la prevenció de riscos i com a eina de promoció de la salut a les Illes Balears** adreçat a:

- ▶ Prevenir el consum d'alcohol del menors mitjançant accions que evitin l'accés a l'alcohol (compra/consum) tant en els establiments com en la via pública.
- ▶ Avançar en la definició de marcs efectius de prevenció davant noves realitats i problemes emergents.

Principals resultats obtinguts

- ▶ **El principal resultat de la POQIB ha estat consolidar una coalició multisectorial** que integra els principals agents vinculats a l'oci nocturn, que facilita la visualització de la interrelació entre riscos, que ofereix un espai per a l'intercanvi d'informació i l'anàlisi, i que facilita l'adopció d'estratègies realistes i consensuades des de la responsabilitat pròpia de cada sector/agent representat.
- ▶ **A través del treball en coalició s'ha elaborat un diagnòstic de la incidència de l'oci**

nocturn en la societat balear (problemàtiques, prioritats, estratègies per abordar-les), que ha servit de **fonament per activar accions orientades a la promoció de les bones pràctiques i del treball en xarxa**.

- ▶ **Entre les accions del treball en xarxa destaquen la creació de la Xarxa Menors sense Alcohol a Menorca**, que ha elaborat un model d'ordenança municipal, i les **noves mesures preventives a Formentera**, que regulen les celebracions i altres esdeveniments a la via pública. En l'àmbit del foment de les bones pràctiques, l'elaboració d'un **document de BP consensuat per les organitzacions de la indústria**; l'elaboració d'un **document de BP destinat a les organitzacions de la societat civil**, i un **document de BP amb recomanacions per fomentar la prevenció i el treball en xarxa de les entitats locals**.
- ▶ **Els municipis són espais fonamentals on implementar l'estructura d'objectius-estratègies-accions preventives**. La feina que han duit a terme diversos actors de la Plataforma (PADIB, ISPIB, consells insulars) ha afavorit la formació i l'assessorament a tècnics municipals per tal de facilitar la **incorporació de bones pràctiques i mesures preventives per prevenir els consum dels menors a la via pública** en els municipis més implicats.
- ▶ Les tasques de divulgació de la Plataforma i els seus objectius s'han complementat amb la **facilitació de cursos de dispensació responsable de begudes** per al personal d'establiments i tècnics de l'Administració; la **divulgació del Reglament regulador dels serveis d'admissió i control de l'ambient intern**, que exigeix per llei la formació i l'acreditació del personal de seguretat i porta, i la **campanya informativa preventiva del Consolat Britànic**, en col·laboració amb la indústria i la policia local, per minimitzar els riscos entre els joves britànics que visiten les illes.

Anàlisi dels assoliments principals i de les limitacions

El procés és tant o més important que els resultats. A banda dels fets concrets esmentats com a resultats directes, és especialment rellevant considerar el procés en el qual s'han produït per determinar-ne millores futures. L'anàlisi crítica permet

visualitzar tant resultats intangibles com una sèrie de dificultats o limitacions que és important destacar perquè informen sobre noves passes de futur, entre les quals cal destacar:

- ✓ **La presa de consciència entre els membres de la POQIB dels problemes derivats de l'oci recreatiu i la possibilitat de crear solucions** des de cada sector, de manera que ha millorat la consciència sobre la pròpia responsabilitat i les possibilitats d'actuació.
- ✓ **La visualització de la interrelació entre diferents fenòmens i factors de risc** que afecten els menors, la qual cosa ha permès millorar **la comunicació entre els agents i potenciar-la compartint experiències i accions.**
- ✓ **Un canvi substancial en l'actitud de la indústria organitzada**, que es mostra disposada a participar activament en la prevenció, i el **desenvolupament d'una pedagogia orientada a la proacció de tots els agents**, que comporta passar del treball mecànic a l'orgànic. També una **participació consolidada dels agents**, sustentada en una **relació de confiança i d'entesa en la qual es valoren tant el procés per arribar-hi com els resultats aconseguits.**

D'altra banda, la labor desenvolupada presenta també una sèrie de dificultats i limitacions que caldrà abordar en el desenvolupament futur:

- ✓ **Si bé els membres de la POQIB valoren molt positivament que es constituís, es mostren també d'acord que cal avançar per donar-li una vessant més operativa**, de manera que les accions es puguin coordinar **sota una estratègia col·lectiva i sota una estructura formalitzada que faciliti la inserció** en la tasca quotidiana de les distintes organitzacions. També, un **major compromís polític de totes les administracions adscrites a la POQIB** que faciliti el treball dels tècnics de l'Administració i el trasllat dels missatges de la Plataforma.
- ✓ Cal treballar per **aconseguir una major representació i/o implicació de les organitzacions de la indústria en cada illa**, així com una participació activa de la **Federació d'Entitats Locals de les Illes Balears** que faciliti la creació i la transmissió de directrius comunes per a les entitats locals, i un **major protagonisme de la Conselleria de Turisme**, considerada cabdal —juntament

amb la Conselleria de Salut i la d'Administracions Públiques— per inserir el treball de la Plataforma en l'entramat productiu de l'oci nocturn.

- ✓ Així mateix, **la manca de visibilitat de la POQIB** ha estat assenyalada per tots els participants com un greu problema **que en dificulta la identitat, resta importància a la coalició establerta i la feina feta, i dificulta l'assoliment dels objectius.**

Finalment, i com a reflexió, és unànime entre els membres participants la idea que la creació de la Plataforma és un guany, un èxit i una necessitat. La unanimitat ve de persones que representen organitzacions i interessos diversos i sovint contraposats. Malgrat les febleses assenyalades de la Plataforma, la majoria dels membres consideren que són superables i formen part d'una estratègia innovadora que cal millorar i consolidar. En aquest sentit, defensen que la Plataforma s'hauria de formalitzar com a eix vertebrador de la prevenció en l'àmbit de l'oci recreatiu, i es mostren disposats a participar-hi activament sota un impuls polític real i amb una visió estratègica de salut pública.

LLIÇONS APRESES

S'ha avançat cap a la cerca de solucions eficients, des de plantejaments comunitaris i basats en l'evidència científica. Això ha estat així quan els membres de la Plataforma han entès que la prevenció del consum d'alcohol dels menors afecta tothom i solucionar-ho comporta implementar estratègies transversals que afecten col·lectius i agents diversos.

S'ha visualitzat la interrelació entre diferents fenòmens i factors de risc que afecten els menors. Els riscos actuen en xarxa, de la mateixa manera que els factors preventius, de forma que intervenint sobre un factor específic milloram el benestar general de la població.

S'ha après a passar del treball mecànic a l'orgànic. Participar activament en la Plataforma suposa assumir una forma de treball en col·laboració, interdependent i en xarxa. Les persones són tan importants com l'estructura de col·laboració.

S'han canviat les respostes reactives per les proactives. Capacitar-nos per a un diàleg des de perspectives diverses, valorar les possibilitats que ofereix cada agent/sector representat en la cerca de solucions innovadores, tenint com a meta la dimensió preventiva i els interessos prosocials.

Hem après que és tan important el procés com els resultats. Cuidar la identitat i capacitat de les persones susceptibles de produir aquests canvis. El capital humà de la Plataforma requereix un temps d'adaptació i fonts per alimentar-lo. Cal crear relacions de confiança i escolta activa, invertint temps en la construcció de les relacions.

Les conductes i les normes formals i informals estan molt relacionades. Per aquesta raó cal aconseguir una major coherència normativa. Es necessari millorar algunes regulacions i adoptar mecanismes per fer-les complir. Per exemple, falta una regulació autonòmica de l'alcohol que faciliti un marc comú per al desenvolupament d'ordenances municipals a fi que puguin afrontar-ne la venda, les promocions i el consum en la via pública.

Cal superar els impediments per implementar una cultura sòlida de treball en xarxa. Malgrat que s'han fet passes importants, encara trobam dificultats. Una coalició necessita una relació continuada i interactiva de persones capacitades per promoure un intercanvi igualitari d'informació i de coneixements, una anàlisi crítica dels successos i esdeveniments, i la voluntat i l'orgull de la participació pel bé comú.

Metodologia per a l'elaboració de l'avaluació

Per a la realització d'aquest informe, s'han considerat els estudis existents, que fonamenten les bases metodològiques d'aquesta iniciativa, i el conjunt de documents elaborats al llarg de la seva trajectòria. S'ha duit a terme una enquesta estructurada al conjunt de participants i entrevistes obertes i en profunditat a un seguit de participants considerats clau. La triangulació de dades quantitatives i qualitatives recollida d'aquestes fonts primeres i secundàries integra els diversos capítols d'aquest informe.

La primera font s'ha desenvolupat a través d'una recerca bibliogràfica, que informa sobre les bases teòriques i metodològiques de les perspectives d'abordatge dels problemes relacionats amb l'oci nocturn i que fonamenta el treball de les plataformes comunitàries multicomponent. Els resultats de la recerca bibliogràfica han permès copsar la viabilitat i l'eficàcia de les estratègies preventives i de reducció del dany implementades a altres països i han facilitat la comparativa en el desenvolupament d'aquesta experiència. Els resultats de la recerca es recullen en el **capítol 1. Per què una plataforma per abordar un oci recreatiu de qualitat?**

La segona font s'ha centrat en la revisió i el buidatge analític de documents elaborats durant el desenvolupament de la Plataforma. Aquesta revisió inclou les actes elaborades en cada reunió plenària duita a terme; els documents d'anàlisi de la situació i de la problemàtica elaborats pels tres grups de treball constituïts en la primera etapa; els informes i les avaluacions anuals presentats al final de cada etapa que recullen les accions i els documents elaborats per cada sector/entitat vinculada; els resums de les reunions sectorials mantingudes; els documents de bones pràctiques elaborats per les organitzacions de la indústria, i altres documents que han aportat els participants durant el desenvolupament de la Plataforma. L'anàlisi d'aquesta informació figura en el **capítol 2. Anàlisi de les opinions expressades pels participants**

La tercera font ha estat contactar amb els diversos participants de la Plataforma i convidar-los perquè participin directament en aquest estudi. Aquesta estratègia ha comportat dues pràctiques distintes: el desenvolupament d'una enquesta als participants, per elaborar un anàlisi quantitatiu, i l'elaboració d'entrevistes en profunditat a informants clau, que facilitassin l'anàlisi qualitativa i elucidassin les dades de l'anàlisi quantitatiu. **Capítol 3. Evolució de la Plataforma: objectius, resultats obtinguts i dificultats detectades.**

- a. **Enquesta als participants.** Per a la realització de l'enquesta als participants s'ha elaborat un qüestionari estructurat anònim que es va enviar als membres de la Plataforma perquè l'emplenassin. Aquest qüestionari contenia dos apartats:
  - Valoració de la Plataforma per objectius aconseguits.

- Valoració de la dinàmica de treball establerta per la Plataforma.

Per a la configuració de la mostra de participants s'han tengut en compte les persones que han estat vinculades a la Plataforma, tant les designades oficialment per la seva institució, com altres que hi han participat de manera més puntual. En total, s'ha contactat amb 70 persones de 32 organitzacions.

A la mostra no s'han inclòs els càrrecs polítics ni tècnics de la Conselleria de Salut, organisme que lidera la Plataforma i, per tant, vinculats a avaluar-la. També han quedat excloses algunes de les persones que, després de les darreres eleccions, o bé han deixat el càrrec o bé han canviat de destinació i no se les ha pogut localitzar (15 en total). La mostra total és de 55 persones que pertanyen a 32 organitzacions.

Per fer l'enquesta s'ha elaborat un qüestionari amb 20 preguntes estructurades. Cada pregunta s'ha valorat a través d'una escala tipus Likert amb 5 nivells (valor 1= completament en desacord; valor 5 = completament d'acord). El qüestionari es va trametre per correu electrònic el 10 de desembre de 2016 i el termini per trametre la resposta es tancà el 21 de desembre. Durant aquest ínterim, s'enviaren recordatoris per correu electrònic i s'insistí telefònicament.

Del total de persones contactades, han contestat el qüestionari 16 persones que pertanyen a un total de 13 institucions. El percentatge de respostes és del 29 % de les persones contactades, que representen el 40 % de les institucions participants. Malgrat que el percentatge de participació pugui semblar numèricament baix, constitueix una mostra de qualitat alta. Els participants formen part del grup de persones designades per les seves institucions i que s'han mostrat més actives i implicades durant el desenvolupament de la Plataforma.

En resum, s'ha contactat amb 55 participants per convidar-los a participar, 6 dels quals han completat el qüestionari:

- 3 representants de les organitzacions de la societat civil
- 4 representants de les organitzacions de la indústria
- 1 representant d'entitats municipals
- 3 representants de diverses DG del Govern de les Illes Balears
- 4 representants dels consells insulars (un per consell)

b. **Entrevistes en profunditat a 12 membres implicats.** Juntament amb la coordinadora del PADIB se seleccionaren una sèrie d'informants considerats clau amb els quals s'han mantingut entrevistes obertes en profunditat. Per fer-les s'elaborà un qüestionari obert

centrat en tres temàtiques principals al voltant de la Plataforma:

- El model de la Plataforma i els seus objectius.
- Les organitzacions representades i la seva participació.
- Les fites aconseguides al llarg de la seva trajectòria.

Aquestes entrevistes, un cop buidades i analitzades, completen el DAFO elaborat sobre la Plataforma i exemplifiquen els assoliments i les dificultats expressades pels participants. En total s'ha contactat amb 14 informants clau, 12 del quals acceptaren ser entrevistats:

- 1 representant de les organitzacions de la societat civil
- 2 representants de les organitzacions de la indústria
- 2 representants d'entitats municipals
- 3 representants de diverses DG del Govern de les Illes Balears
- 4 representants dels consells insulars (un per Consell)

La triangulació de tota aquesta informació i l'anàlisi es recullen en el **capítol 4. DAFO de la Plataforma per un Oci de Qualitat a les Illes Balears**. El DAFO permet una comprensió de la Plataforma a partir de les fortaleeses–debilitats i oportunitats–amenaces. L'hem considerat útil com a eina analítica que ajuda a un pensament estratègic i a fer esquemes mentals de situacions complexes. També perquè el treball avaluador informa de les passes lògiques de futur.

Capítol 1. Per què una plataforma per abordar un oci recreatiu de qualitat?

Durant les darreres dècades s'ha produït un canvi en les expectatives que les persones tenim dels entorns urbans, de manera que bona part del seu atractiu rau a oferir una bona oferta cultural que integri una oferta interessant d'oci recreatiu. La vida recreativa nocturna reporta grans beneficis. Genera activitat econòmica i llocs de feina; afavoreix la socialització de les persones, i constitueix una forma agradable de passar el temps, que moltes persones valoren (Wickham, 2012).

Però la relació entre un entorn recreatiu específic i els problemes que s'hi produeixen està també ben documentada (Bellis, Hale, Bennet, Chaudry i Kilfoyle, 2000; Calafat et al., 1999; Graham, Bernards, Osgood i Wells, 2006), així com els problemes que sorgeixen quan els joves viatgen a destinacions turístiques que tenen una important oferta d'oci recreatiu, ja que constitueixen normalment entorns favorables a l'experimentació (Bellis, Hughes, Bennet i Thompson, 2003, Bellis et al., 2008; Calafat et al., 2013).

Així doncs, ens trobam davant dues demandes dissonants que cal gestionar. D'una banda, cal crear les condicions perquè es desenvolupi una vida recreativa diversa, accessible i segura; alhora que cal fer front als efectes negatius que el desenvolupament d'aquesta activitat comporta.

Per tant, ens trobam davant un problema emergent que cal afrontar des de múltiples perspectives. A països com el Regne Unit, Suècia i Austràlia l'abordatge de l'oci nocturn i dels problemes que hi estan relacionats constitueix ja una prioritat política. En el cas australià les iniciatives polítiques per prevenir l'abús de l'alcohol depenen de l'Estat central, i de les administracions regionals, mentre que els ajuntaments juguen un paper de suport en la implantació d'algunes iniciatives (Howard, Gordon i Jones, 2014). A Suècia, l'alcohol constitueix també una qüestió d'estat i compta amb una de les iniciatives més interessants i més ben avaluades posada en marxa pel municipi d'Estocolm (Wallin i Andreasson, 2004) que s'ha exportat a altres municipis. En el Regne Unit els municipis juguen també un paper clau, ja que la concessió (o derogació) de llicències per dispensar alcohol forma part de la seva política. Mentre que altres iniciatives, com ara el control dels horaris de funcionament per a aquests establiments o el canvi en la classificació de la marihuana —en què la possessió de la substància pot constituir motiu d'arrest— rau en el govern i en el parlament.

1.1 Les estratègies preventives i de promoció de la salut

Des d'una lògica de la salut pública per preservar la salut i la seguretat dels participants en els contextos d'oci recreatiu és necessari intervenir en els processos que determinen l'aparició de riscos. La gestió d'aquests entorns, perquè resulti efectiva, necessita l'harmonització de diferents actors i necessitats i una bona coordinació entre el sector privat i el públic.

L'eficàcia de les mesures preventives i de reducció del dany passa perquè s'apliquin correctament. I això depèn en gran part de la creació de consensos socials que facilitin l'obligatorietat de la implantació i una supervisió estricta. És a dir, cal consensuar-les, implementar-les, formar els professionals i avaluar-les per millorar-ne la implantació; també cal fer una bona tasca de difusió per sensibilitzar la ciutadania i fer-la còmplice en el seu desenvolupament de manera que quedin integrades en la vida social.

A les Illes Balears s'ha produït un canvi interessant en aquest sentit. Hem passat d'una indústria que demanava en els seus inicis llibertat total per fer negoci, a reclamar més intervencionisme per part de les administracions i estar disposada a col·laborar amb la societat civil per millorar les coses entre tots. Una part de la mateixa indústria —la més consolidada— valora positivament la instauració de regulacions mínimes que tots els operadors hagin de complir per minimitzar una certa tendència antròpica —nous agents que operen aprofitant buits legals o al marge de la legalitat— que devalua el mercat de l'oci, la seva economia i les Illes Balears com un entorn atractiu per al turisme nacional i internacional. Aquesta voluntat expressa de participació per part de la indústria ofereix una oportunitat estratègica única per al desenvolupament futur de la plataforma.

1.2 Les plataformes comunitàries multicomponent

L'evidència científica demostra que **les intervencions per tractar els problemes relacionats amb el consum d'alcohol són més efectives si estan dirigides per la comunitat i administrades en l'àmbit local local** (Robinson, Tether i Teller, 1989). En aquestes intervencions comunitàries participen representants de l'Administració i de les autoritats locals, membres de la policia i dels serveis de salut, equips de prevenció i altres agents, juntament amb representants de la indústria i de la societat civil local.

Els estudis mostren així mateix que **els programes comunitaris multicomponent i transversals són més eficaços que l'aplicació de diverses intervencions per separat** (Holder et al., 2000; Wagenaar, Murray i Toomey, 2000). Aquest enfocament integral combina aspectes de mobilització comunitària, vigilància i estricta aplicació de la llei; campanyes educatives i de sensibilització en els mitjans de comunicació; un pla per als establiments amb llicència per

dispensar alcohol per treballar conjuntament i compartir informació amb la policia, i un programa de formació per al personal dels locals que els proporcioni habilitats en dispensació responsable de begudes i resolució de conflictes.

1.2.1. Experiències d'èxit a Europa

Les experiències d'èxit a Europa compten gairebé amb dues dècades de treball i avaluació. Assenyalam dos exemples molt il·lustratius de la feina duita a terme.

A Suècia, el programa STAD, iniciat el 1996 pel municipi d'Estocolm, té per objectiu la prevenció de la venda d'alcohol als menors i als clients ebris. Aquesta intervenció —obligatòria des de 1999— inclou components fonamentals com són la formació del personal en dispensació responsable, la mobilització comunitària i una aplicació estricta de la llei. L'avaluació del programa ha trobat millores contínues en el temps: una reducció de la delinqüència del 29 % (1998-2000), una disminució dels problemes en els locals amb llicència, un augment en el nombre de locals que es neguen a servir als clients intoxicats (70 % el 2001) i un augment constant en el nombre de negatives a servir als menors, que ha passat del 55 % el 1996 al 59 % el 1999, i al 68 % el 2001 (Wallin i Andreasson, 2004). El programa ha demostrat també una gran rendibilitat cost/benefici.

A Anglaterra i Gal·les el treball en coalició entre agències locals es regula i s'exigeix per llei (Home Office, 2007). La iniciativa Liverpool City Safe inclou vigilància policial, un pla de treball conjunt entre locals recreatius i la policia, un programa de formació per al personal dels locals, la prohibició de beure en el carrer i campanyes de seguretat dirigides als clients, entre d'altres. Per la seva banda, la iniciativa Tackling Alcohol-related Street Crime (TASC) —coalició multiagència liderada per la policia de Cardiff— ha mostrat reduccions importants en el nombre d'incidents des de l'aplicació del programa (Maguire i Nettleton, 2003). Així mateix, la Llei de llicències d'Escòcia (2005) proporciona un marc jurídic que exigeix als titulars el compliment d'un funcionament responsable, que inclou la formació obligatòria per al personal que dispensa alcohol.

1.2.2. Antecedents de l'experiència empresa a les Illes Balears

L'estudi "Oci nocturn a les Illes Balears. Diagnòstic i propostes de qualitat des de la salut pública", comissionat pel PADIB el 2010, posà de manifest encara que d'una manera molt esquemàtica cap on calia orientar la prevenció (pàg. 110-126) i donà fonament a l'establiment d'una plataforma com a eina per orientar la implementació d'estratègies i bones pràctiques detectades.

(En línia: <http://www.caib.es/sacmicrofront/archivopub.do?ctrl=MCRST352ZI90172&id=90172>)

Les Illes Balears, amb una població del voltant d'1,1 milió d'habitants rebem més de 12 milions de turistes l'any, que inclouen una gran varietat de tipologies —turisme familiar, de masses, elitista, ecologista...— un 20 % dels quals són joves que vénen en bona part atrets per l'oferta recreativa nocturna. En llocs com Eivissa, l'oferta d'oci constitueix un element central de la seva marca; i és bo de fer trobar, en una típica nit d'estiu, més de 40.000 joves gaudint dels seus clubs i discoteques. Però l'oferta barata d'alcohol i la gran disponibilitat que hi ha fan també que molts d'aquests joves presentin comportaments arriscats o incívics.

Per afrontar tant aquestes problemàtiques com la de les festes populars i altres manifestacions amb un excés de consum es constituí la Plataforma: eina de treball per abordar una situació complexa amb multiplicitat d'agents implicats. Els problemes vinculats a l'oci nocturn no creen alarma si no van acompanyats d'una certa pressió mediàtica, cosa que ha passat aquests darrers estius, però l'abordatge és prioritari tant des d'una perspectiva econòmica com des de la salut pública.

L'experiència empresa a les Illes Balears **constitueix una experiència pionera que pot servir de model a altres comunitats autònomes**. Per aconseguir-ho, necessitam consolidar l'estratègia de col·laboració i fomentar-ne l'ús com a estratègia preventiva, mostrant les possibilitats i els resultats que ofereix en la gestió d'un àmbit econòmic prioritari.

Capítol 2. Evolució de la Plataforma: objectius, resultats obtinguts i dificultats detectades

La Plataforma s'inicià a principis de 2011 sota el lideratge de la Conselleria de Salut, a través del Pla d'Addiccions i Drogodependències (PADIB) i la dinamització i el suport tècnic de l'IREFREA, amb l'objectiu de desenvolupar una eina que permetés abordar un fenomen complex, transversal i que afecta múltiples sectors de la societat balear.

La millora de la qualitat de l'oci implica la integració de multiplicitat d'agents que han d'aprendre a treballar de forma conjunta en un entorn d'entesa i confiança mútua, de manera que es puguin fixar uns objectius realistes, abordant les dificultats reals a l'hora d'aconseguir canvis i acceptant les responsabilitats pròpies de cada sector representat (administracions, organitzacions de la societat civil i representants de les principals organitzacions de la indústria).

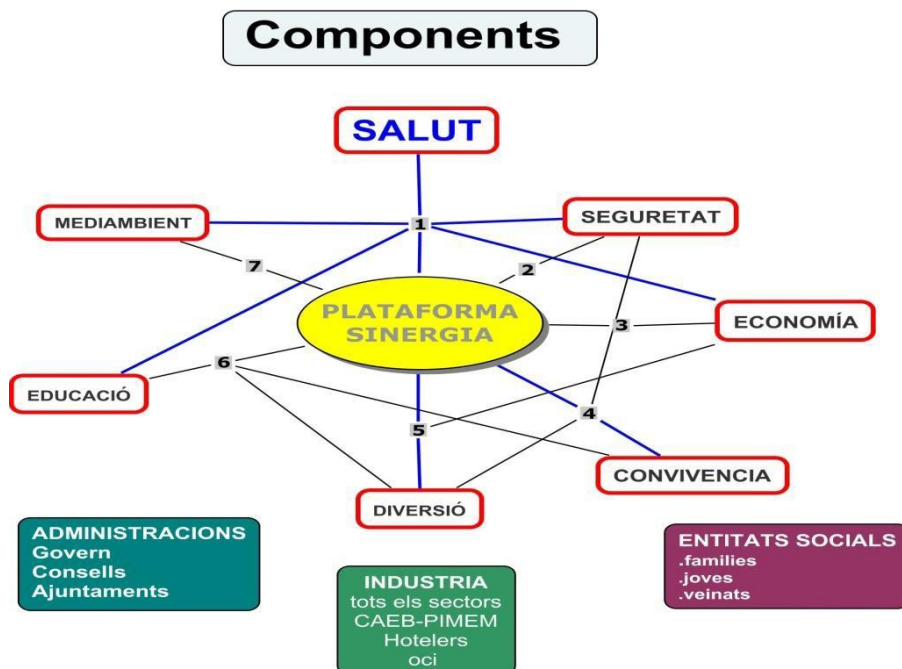
La Plataforma per un Oci de Qualitat constitueix un ens flexible, que ha de permetre fer front a una societat orgànica i, per tant, canviat. En els seus inicis, l'àmbit de l'oci nocturn constituïa un model més delimitat. Però aquest model ha evolucionat al llarg d'aquests tres anys de feina, i s'ha estès a nous espais, nous horaris i, fins i tot, a nous col·lectius socials. El model d'oci actual ocupa un espai tant diürn com nocturn, que ja no se centra en els establiments recreatius (clubs, discoteques, pubs i bars) sinó que inclou altres àmbits festius, com les festes populars o tradicionals, i es desenvolupa en espais d'ús públic (places i carrers, platges i altres indrets) o espais privats no destinats a aquest ús (vaixells, cases i pisos particulars, bars a la platja i altres establiments).

Així mateix, malgrat que tradicionalment els problemes de consum d'alcohol i altres drogues es relacionaven amb la pobresa i l'exclusió social, durant les darreres dècades aquesta situació ha canviat radicalment de manera que aquest consum el practiquen una majoria de joves normatius i socialment integrats que participen de la vida recreativa nocturna. En la darrera dècada, i segons l'OMS, el consum/abús d'alcohol s'ha consolidat com un dels principals problemes de salut pública, que amenaça créixer a les societats més desenvolupades com la nostra, especialment per l'extensió i l'impacte entre els menors de edat.

2.1. Components de la Plataforma

La Plataforma és un ens orgànic i en evolució, integrat per elements interdependents que, conjuntament, configuren una nova dimensió social.

Gràfica 1. Components i principals sectors implicats

Els components de la Plataforma estan orientats a la qualitat i es poden definir tant quantitativament com qualitativament; són, per tant, elements mesurables i estandarditzats que han anat emergint en els debats entre els participants en relació amb els objectius perseguits i amb la construcció del que entenem per QUALITAT.

Els principals components identificats són:

Salut	Consums tòxics, sexualitat no desitjada o de risc, conductes de risc (conducció sota la influència, violència...)
Seguretat	Regulacions en vigor i compliment de la normativa; reorganització i supervisió policial; accessibilitat; aldarulls, violència i accidents.
Economia	Indústria recreativa, turisme, creació de llocs de feina, globalització.
Convivència	Brutícia, renou, vandalisme; activitats delictives o il·legals afavorides en aquests contextos.
Diversió	Models i estils d'oci, cultura, esport, música, ball.
Educació	Aprenentatges, interculturalitat, identitat, responsabilitats, competències.
Medi ambient	Ús dels espais, urbanisme, preservació dels espais socials i naturals.

Tots aquests components mantenen connexions entre si, de manera que els canvis produïts en un dels factors comporten canvis en els altres. En el treball de la Plataforma s'ha determinat com a **component central i nuclear la salut**, per la dimensió múltiple i connectora amb la resta de components. Components com la seguretat, la convivència i l'economia ocupen un lloc destacat en la determinació d'objectius, accions i interessos. Altres components com la diversió, l'educació i el medi ambient, malgrat la seva importància, constitueixen una part més marginal del mosaic i de l'estructura.

2. 2. Etapes de la Plataforma

2.2.1. Diagnòstic dels problemes derivats de l'oci nocturn 2011-2012

Durant el primer any, després de la identificació de participants potencials i de la seva vinculació, es varen formar tres grups de treball (salut, seguretat i convivència, imatge i qualitat) per avaluar l'impacte d'aquest oci recreatiu, explorar les accions ja implementades, definir les prioritats, i assignar responsabilitats.

El treball engegat per la Plataforma el 2011 posà de manifest tota una sèrie de mancances a les quals calia fer front, i s'acordà seguir treballant en coalició per a la consecució d'uns objectius bàsics i consensuats:

- Eliminar l'accés a l'alcohol dels menors.
- Eliminar l'oferta il·legal d'alcohol i actuar en els espais no regulats.
- Reduir el nombre de conductors sota la influència de l'alcohol i/o altres drogues.
- Millorar la imatge de les Illes Balears com a destinació turística de primer ordre.

Amb aquest propòsit es convocà la reunió plenària duita a terme el 21 de juny de 2012, en la qual s'acordà treballar en accions conjuntes per promoure la millora de la qualitat de l'oci nocturn. Ara bé, davant la complexitat de treballar en la implementació d'estratègies tan diverses, a finals d'any i en conveni amb el PADIB s'acordà prioritzar el primer objectiu, que era el que presentava un nivell més alt de consens entre tots els agents implicats.

Un cop acordat l'objectiu prioritari, es treballà per elaborar un primer esquema de compromisos, per cada sector, que es va discutir i aprovar en sessió plenària (desembre de 2012).

2.1.2 Pla d'accions, implementació i visibilitat 2013-2014

Aquesta etapa s'inicià amb una altra sessió plenària (juny 2013) per continuar avançant en l'activació de recursos propis dels col·lectius implicats en pro de l'objectiu acordat. En aquesta reunió es consensuaren tant les accions per dur a terme como els indicadors per facilitar-ne la recollida i documentar el procés.

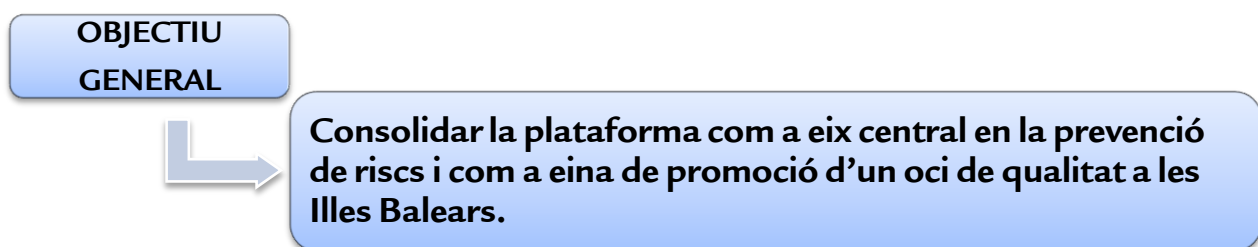
Seguint l'objectiu prioritari de la Plataforma, **prevenir el consum d'alcohol dels menors mitjançant accions que evitin l'accés a l'alcohol (compra/consum) tant en els establiments com en la via pública**, durant aquesta etapa s'endegaren també una sèrie d'objectius estratègics:

- Donar visibilitat a la Plataforma des de cada sector i entitat representada.
- Mantenir la implicació dels participants des de cada sector i entitat representada.
- Definir indicadors d'avaluació del procés i dels resultats.
- Implementar les accions acordades i establir un sistema de recollida d'informació.

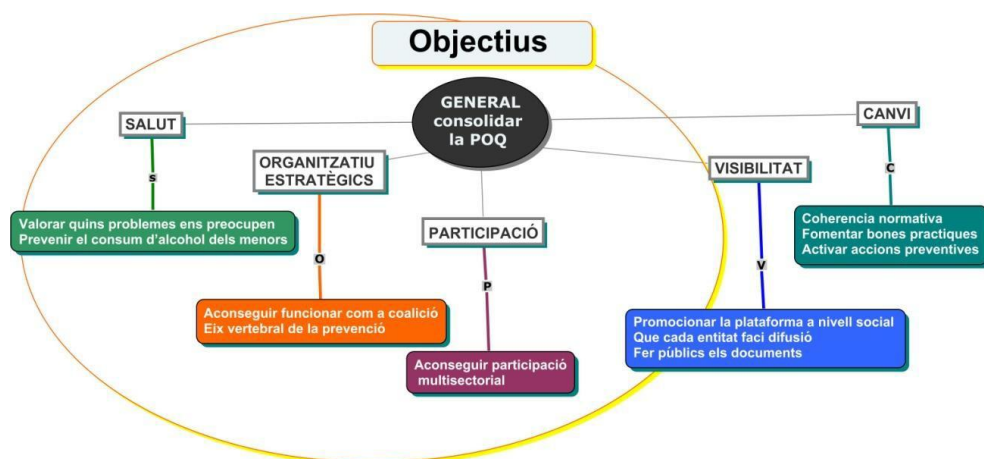
Durant aquesta darrera etapa, conllosa el novembre de 2014, la Plataforma ha treballat per **consolidar-se com a eix central de la prevenció de riscos i com a eina de promoció d'un oci de qualitat**, creant documents consensuats que orienten cap a les bones pràctiques.

Els resultats directes i indirectes de la feina duta a terme es recullen en els apartats següents.

2.3. Objectius de la Plataforma

Gràfica 2. Objectius específics de la Plataforma per un Oci de Qualitat

OBJECTIUS ESPECÍFICS

Salut pública	<ul style="list-style-type: none"> • Valorar els problemes que emergeixen de l'oci nocturn en salut, seguretat i convivència. • Prevenir el consum d'alcohol dels menors mitjançant accions que evitin l'accés a l'alcohol (compra/consum) tant en establiments com en la via pública.
Organitzatius i estratègics	<ul style="list-style-type: none"> • Aconseguir operar com a coalició, mitjançant un entramat de persones/entitats diverses que treballen conjuntament en favor d'objectius socials. • Consolidar la Plataforma com a eix vertebrador en la prevenció de problemes sobre la salut i la seguretat en espais d'oci, i com una eina social de promoció d'un oci nocturn de qualitat a les Illes Balears.
Participació	<ul style="list-style-type: none"> • Aconseguir la participació activa dels representants de les organitzacions que integren la Plataforma, tant en les reunions de treball com en el desenvolupament de les accions acordades, contribuint a la prevenció de problemes emergent.
Visibilitat	<ul style="list-style-type: none"> • Donar visibilitat social a la Plataforma, per tal que sigui coneguda i valorada. Mitjançant la creació d'una dinàmica on, des de cada sector i entitat representada, es difongui als seus socis/membres i de manera més àmplia a tota la societat a través dels mitjans de comunicació.
Canvi	<ul style="list-style-type: none"> • Promocionar la coherència normativa en els diversos nivells de l'Administració (autonòmica, insular, local), fomentar el compliment de la legalitat vigent, i avançar en la definició de marcs efectius davant noves realitats i problemes emergents.

2.4. Resultats principals del treball de la Plataforma

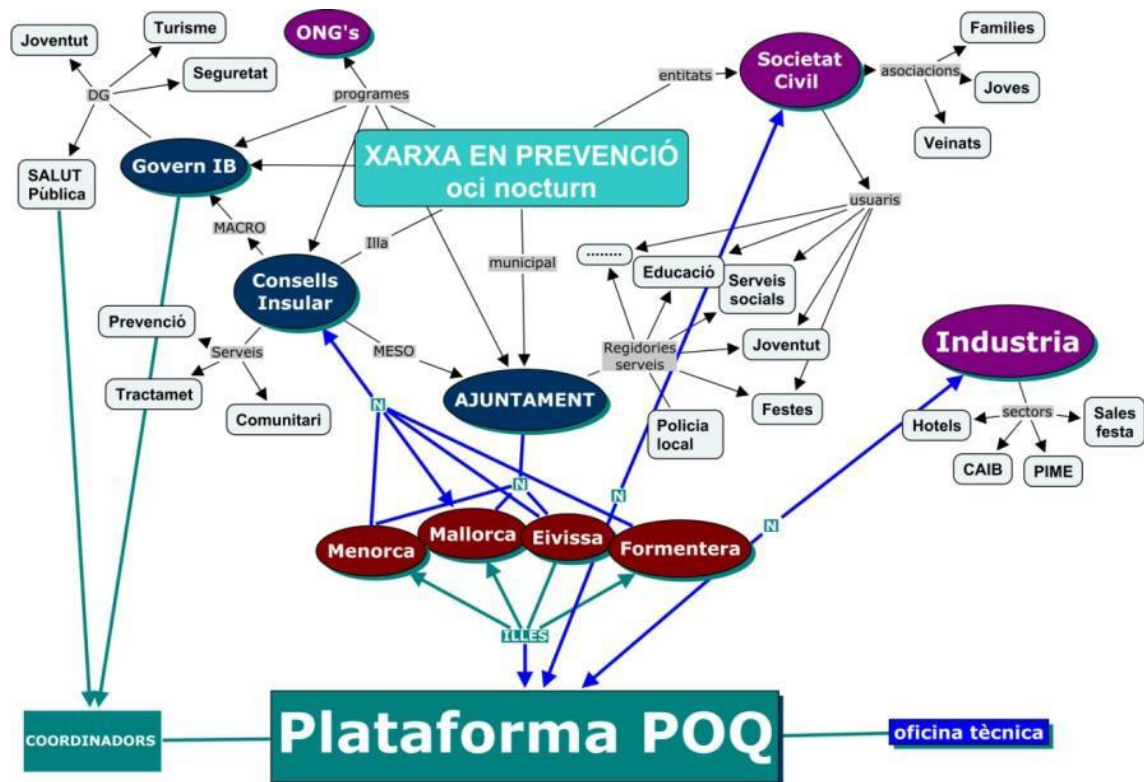
- ▶ **Diagnòstic de la incidència de l'oci nocturn en la societat balear**, des d'una perspectiva de salut pública, en el qual es defineixen les problemàtiques i s'avaluen les prioritats per orientar les passes per abordar-les.
- ▶ **Creació de la Xarxa Menors sense Alcohol**, impulsada pel Consell Insular de Menorca, que aplega els principals municipis de l'illa i que ha elaborat un model d'ordenança municipal que inclou mesures educatives i facilita que les punitives siguin aplicables.
- ▶ **Noves mesures preventives a Formentera**, impulsades pel Consell Insular i acceptades pels òrgans de govern (desembre 2013) que regulen la celebració de festes i altres esdeveniments a la via pública.
- ▶ **Document de bones pràctiques consensuat per les organitzacions de la indústria**. El document inclou una política de l'establiment i d'informació als clients, juntament amb instruccions i formació per als treballadors.
- ▶ **Document de bones pràctiques per a les organitzacions de la societat civil**. El document inclou bones pràctiques i accions preventives que cal considerar davant la realització d'activitats lúdiques i d'esbarjo de les organitzacions.
- ▶ **Document amb recomanacions per fomentar la prevenció i el treball en xarxa de les entitats locals**. El document, en fase de treball, inclou bones pràctiques i accions preventives que cal considerar a l'hora d'elaborar plans de drogues, implementar estratègies de supervisió i control i/o davant la realització d'activitats informatives, educatives, de sensibilització. Aquest esborrany constitueix la base per a l'elaboració d'un document guia per a les corporacions locals orientat a facilitar la creació d'ordenances úniques que evitin l'accés dels menors a l'alcohol.
- ▶ **Incorporació de bones pràctiques i mesures preventives** en determinats municipis (Campos, Ciutadella, Pollença, Esporles, Sant Antoni...) **per prevenir el consum dels menors a la via pública**.
- ▶ **Divulgació del Reglament regulador dels serveis d'admissió i control de l'ambient intern**, que exigeix per llei la formació i l'acreditació del personal de seguretat i

porta.

- ▶ **Potenciació de l'assessorament tècnic** als municipis per facilitar el treball en xarxa envers els objectius de la Plataforma.
- ▶ **Facilitació de cursos de dispensació responsable de begudes** per al personal d'establiments i tècnics de l'Administració.
- ▶ **Campanya informativa preventiva del Consolat Britànic**, en col·laboració amb la indústria i la policia local per minimitzar els riscos entre els joves britànics que visiten les illes (estiu 2015).
- ▶ **Facilitació del foment de les BP** en el treball de les organitzacions representades i del treball en xarxa dels agents implicats.
- ▶ **Activació d'accions** específiques per sectors, **orientades a elaborar, consensuar i implementar criteris de BP** i missatges preventius d'acord amb el pla d'accions consensuat.
- ▶ **Creació de nexes (canals) de col·laboració** entre persones, organitzacions i sectors i promoció del treball en xarxa a tres nivells: intro, inter i extrasectorial/organitzatiu.
- ▶ **Establiment d'un sistema de comunicació que facilita la col·laboració i la coordinació**, promou la confiança mútua i redueix la competència i/o confrontació.
- ▶ **Establiment de fluxos d'informació** (idees, accions, estratègies) entre organitzacions.
- ▶ **Detecció i eliminació d'elements tòxics** (HIBRIS) que interfereixen en la fluïdesa de les relacions.

Gràfica 3. Mapa visual de la xarxa organitzativa de la Plataforma

2.5 Anàlisi dels resultats principals. Assoliments i limitacions

L'anàlisi de la informació ha permès també copsar una sèrie de resultats intangibles, que anomenem assoliments, així com una sèrie de dificultats o limitacions que és important destacar perquè informen sobre noves passes de futur.

2.5.1 Assoliments

► **Presa de consciència** entre els membres de la Plataforma **dels problemes derivats de l'oci recreatiu i de la necessitat de fer-hi front**. Aquest procés és especialment notable en l'àmbit de les **organitzacions de la societat civil**:

- **Les federacions de les organitzacions de família** han entès que juguen un paper fonamental tant en la definició de problemes com en la recerca de solucions. Per fer-ho:
  - **Han desenvolupat campanyes de sensibilització** i han elaborat manifestos dirigits a la població en general i els han presentats en els mitjans de comunicació per cridar l'atenció sobre el consum d'alcohol dels menors en les festes popular i patronals.
  - **Han participat en el desenvolupament del programa FERYA** –finançat pel PNSD– per activar i capacitar els líders de les associacions de pares perquè

vegin el seu potencial d'acció —compten amb la xarxa més extensa d'associacions dins la nostra CA— i implicar-los activament en la prevenció.

- **Les organitzacions de joves** han fet una reflexió crítica sobre el procés de socialització en el qual es veuen immersos i que només s'entén en l'entorn del consum d'alcohol, de manera que algunes mesures que consideraven restrictives i/o com un atac a la seva llibertat personal són enteses ara com a mesures protectores.
  - **La indústria recreativa organitzada** ha desenvolupat una tasca informativa i divulgativa centrada a despertar l'interès i la contribució dels seus associats amb els objectius de la Plataforma, i han denunciat davant els MC els casos en relació amb festes i actuacions a la via pública on l'alcohol era a l'abast dels menors.
- ▶ **Cerca de solucions eficients des de plantejaments comunitaris i basats en l'evidència científica.** Els membres de la Plataforma han entès que la prevenció del consum d'alcohol dels menors comporta la implementació d'estratègies transversals que afecten col·lectius i agents diversos. La prevenció del consum d'alcohol dels menors implica estratègies tant de prevenció estructural (prohibició del consum, respecte a la legalitat vigent, supervisió policial...) com de prevenció conductual (programes per a escolars i famílies, activitats de sensibilització amb educadors de carrer i treballadors socials...) que necessiten un alt grau de col·laboració en xarxa i una gran implicació de l'Administració.
- ▶ **Visualització de la interrelació entre diferents fenòmens i riscos que afecten els menors.** Els riscos actuen en xarxa, de manera que quan s'incrementa un risc, com el consum d'alcohol dels menors, a banda dels efectes directes sobre la salut dels que practiquen aquest consum augmenta també la potencialitat de patir altres riscos relacionats (fracàs escolar, accidents i violència, sexualitat no desitjada o de risc...). De la mateixa manera, incidint sobre determinats aspectes del context que prevenen el consum dels menors incidim positivament sobre altres aspectes de la vida de les persones.
- ▶ **Canvi substancial en l'actitud de la indústria organitzada.** Els representants de les principals organitzacions que integren la indústria recreativa (sales de festa i discoteques, hotels, restaurants, bars i cafeteries) han passat de veure les administracions com uns intrusos que només interfereixen en els seus negocis a participar-hi activament, i a mostrar-se disposats a acceptar majors compromisos en pro de la qualitat sempre que les administracions mostrin una voluntat clara d'actuació per eliminar els consums a la

via pública i la competència deslleial/il·legal que utilitza buits legals o subterfugis per esquivar la normativa o incomplir-la obertament.

- ▶ **Passar de la reacció a la proacció.** Durant el temps de funcionament de la Plataforma s'han desenvolupat un discurs i una pedagogia orientades a la proacció, de manera que, si bé en les primeres reunions els participants mostraven una actitud de queixa on sempre era altri el responsable del que passava, en el transcurs del treball endegat els participants s'han mostrat cada cop més orientats a la cerca de solucions i al canvi. La Plataforma ha aconseguit així desenvolupar una capacitat per tractar problemes complexos, sense alarmismes ni confrontacions reactives, des de perspectives diverses, incorporant-hi el diàleg actiu i les possibilitats que ofereix cada agent/sector representat en la cerca de solucions innovadores tenint com a meta la dimensió preventiva i els interessos prosocials.
- ▶ **Passar del treball mecànic a l'orgànic.** Participar activament en la Plataforma suposa assumir una forma de treball en col·laboració, interdependent i en xarxa, que han assolit amb diferents graus d'implicació les entitats participants. Les federacions de pares i mares representades a la Plataforma (COAPA-FAPA i CONFAECIB) constitueixen un model en l'adopció d'aquesta forma de treball compartit i un èxit de la Plataforma. És necessari però continuar fent feina per estendre aquesta cultura de treball orgànic en el si de les altres entitats i organitzacions representades.
- ▶ **Valoració tant del procés com dels resultats.** El treball en coalició, per donar resultats a mitjà termini, necessita cuidar curosament la capacitat de les persones susceptibles de produir aquests canvis. El capital humà de la Plataforma requereix un temps d'adaptació i fonts per alimentar-lo. Cal crear relacions de confiança i entesa, cal escoltar el punt de vista de cadascú, tenir-lo en compte i invertir temps en la relació.
- ▶ **Participació consolidada.** Des dels inicis fins a l'etapa actual han participat en la Plataforma un total de 47 entitats. D'aquestes entitats, hi **participen de forma més vinculada i activa un total de 29 entitats** representades per:
  - tècnics i responsables de les administracions públiques (Govern, consells insulars i ajuntaments)
  - representants de les organitzacions de la societat civil (pares, veïnats, joves)
  - representants de les principals associacions de la indústria (hotelera, bars i restauració, discoteques i oferta complementària)
- ▶ **Document de BP consensuat per la indústria.** El fet que les principals organitzacions coordinadores de la indústria, amb interessos a vegades contraposats, consensuin un

document de BP demostra la voluntat del sector de seguir fent feina de manera coordinada en pro de l'objectiu. Aquestes organitzacions integren prop de dos mil associats als quals s'ha fet partícips de la iniciativa vinculant-los tant en la valoració del document com en les seves possibilitats d'implementació, la qual cosa permet copsar les possibilitats que presenta cada organització.

- ▶ **Treball en xarxa de les federacions de pares i mares i participació en l'espai públic.** Les federacions de pares i mares han demostrat una gran capacitat a l'hora de promoure i implementar accions, tant per sensibilitzar els membres de les seves pròpies organitzacions com per participar en l'espai públic davant d'actuacions promogudes pels ajuntaments entorn de les festes populars i altres esdeveniments.

2.5.2. Dificultats i limitacions

- ▶ **Necessitat de treballar per aconseguir una major coherència normativa.** Els participants han expressat en diverses ocasions la necessitat de treballar per a l'elaboració d'una llei autonòmica d'alcohol i drogues que faciliti un marc comú per al desenvolupament d'ordenances municipals perquè es pugui afrontar el consum en la via pública. Així mateix, han estat crítics i presentaren al·legacions a la nova Llei d'activitats catalogades, espectacles i establiments públics que, malgrat que inclou la no-dispensació als menors, deixa de banda les botigues i els supermercats. També demanen una aplicació estricta de la llei i una major exigència del compliment pel que fa a la protecció dels menors, i la implementació de mecanismes de supervisió eficients que permetin sancionar-ne l'incompliment.
- ▶ **Manca d'implicació política dels responsables del Govern de les Illes Balears i d'altres administracions representades.** La falta d'una estructura formalitzada i de suport polític de la Plataforma afecta de manera especial els tècnics de les administracions que hi participen, que veuen dificultat tant el seu treball —manca de recursos i criteris per poder dur a terme accions i canvis efectius en la pràctica— així com la tasca de traslladar els missatges de la Plataforma al conjunt de les seves organitzacions.
- ▶ **Problemes per implementar una cultura sòlida de treball en xarxa.** Malgrat que al llarg del procés s'ha avançant en el diàleg i s'han consensuat objectius i un pla d'accions, encara trobam algunes dificultats per crear una cultura de treball en xarxa. La participació és un hàbit que es va construint i, per tant, no pot quedar reduït a actuacions puntuals. Un treball de coalició necessita una relació continuada i interactiva que promogui l'intercanvi d'informació i de coneixements, la capacitació i l'anàlisi crítica dels successos

i esdeveniments, i el desig de participació. Per tant, necessita un espai i un temps perquè es produeix aquesta interacció.

- ▶ **Cal convèncer determinats participants que aquest treball en xarxa no suposa una amenaça al seu estatus o manera de fer.** També cal capacitar els que no acaben d'entendre els objectius i pensen que no funcionarà, o creuen que ja s'ha provat altres vegades i no donen resultat. També cal treballar per eliminar actituds catastrofistes, dels que pensen que els problemes als quals ens enfrontam són ancestrals i no es poden canviar. I els que proposen solucions úniques (puntuals i limitades) centrades en la reducció de danys, però no en la prevenció, o els que situen la responsabilitat en l'individu (adolescents i famílies) sense tenir en compte els contextos que incideixen sobre els comportaments individuals. És a dir, cal fer front a tota una sèrie d'estratègies que dificulten el treball en coalició i mostrar que, perquè funcioni, cal implicar tots els col·lectius socials i transferir-los les responsabilitats perquè participin en la implementació d'estratègies multicomponent des del seu àmbit d'actuació i amb una perspectiva de salut pública.
  - ▶ **Dificultats per traslladar la presa de consciència sobre el problema al conjunt de la societat.** La presa de consciència que han experimentat bona part dels participants en la Plataforma, per diverses raons, no s'ha traspasat ni a altres membres de les organitzacions/entitats que hi participen ni al conjunt de la societat.
    - Manca de projecció pública de la Plataforma i de posicionament davant de fets puntuals que surten en els mitjans.
    - Dificultats de les organitzacions de pares per dur a terme tasques de sensibilització al conjunt de la societat.
    - Precarietat amb què es troben les organitzacions de joves.
    - Compromís de la indústria supeditat, en bona part, a una major implicació de les administracions.
  - ▶ **Manca de projecció pública de la Plataforma.** Els participants han expressat en diverses ocasions que una major projecció pública de la Plataforma proporcionaria una vinculació més activa dels agents i de les organitzacions que representen, alhora que facilitaria el trasllat dels objectius de la Plataforma al conjunt de la societat.
- Durant la realització de la darrera reunió plenària, hi va haver consens que calia:
- Preparar comunicats informatius àgils, adreçats als mitjans de comunicació, per informar després de cada reunió de treball duita a terme.

- Convocar rodes de premsa per comunicar el parer de la Plataforma, en relació amb fets puntuals que surtin en els mitjans de comunicació, en què puguin participar representants dels diversos sectors implicats.
  - Elaborar comunicacions per informar els sectors representats i la societat en general sobre la feina empresa, les accions implementades i els documents elaborats.
- ▶ **Temporalització i discontinuïtats entre fases de treball.** La temporalització de les diverses fases de la Plataforma ha funcionat, en aquest cas, més en detriment que en favor de la participació. A banda dels buits entre fases, el fet que bona part de les reunions plenàries s'hagin fet just abans de l'inici de l'estiu —època de màxim treball per a les organitzacions de la indústria i de vacances per a bona part de les organitzacions de la societat civil i els representants de les administracions— ha dificultat la implementació de mesures així com la recollida d'informació.

2.6. Forma de treball de la Plataforma i principals accions dutes a terme

2.6.1 Forma de treballar

La tasca de crear i sustentar una plataforma multisectorial dins un model de promoció de la salut des de l'àmbit comunitari necessita una dinàmica interrelacional propera, en conjunt i per sectors. S'ha de tenir en compte cada persona, els grups, les aliances i les organitzacions implicades que afavoreixi el treball en coalició. Tot aquest entramat s'ha de gestionar per la consecució d'objectius consensuats; el desenvolupament d'estratègies acordades per abordar situacions complexes i canviants, i afavorir la coresponsabilitat social de cada actor i sector d'interès representat.

Per facilitar aquest clima de treball comú i crear consens s'han fet moltes reunions, personals, en grups de cada sector i finalment trobades comunes. **La Plataforma ha fet set reunions plenàries en 4 anys a les quals s'ha convidat tots els seus membres:**

- 14 de juny de 2011 - 17 de novembre de 2011
- 21 de juny de 2012 - 20 de desembre de 2012
- 21 de juny de 2013 - 12 de desembre de 2013
- 19 de novembre de 2014

Per preparar les reunions plenàries i agilitzar l'elaboració dels documents creats, **s'ha treballat també per grups de treball i per sectors representats, tant per tenir una visió dels problemes com per a l'elaboració d'estratègies i bones pràctiques**, que després s'han presentat, discutit i consensuat en les reunions plenàries.

Aquesta forma de treball i l'activitat desenvolupada ha despertat l'interès i ha facilitat la incorporació de nous agents, de manera que **la Plataforma ha experimentat un augment continuat de les entitats participants:**

- 2011 - 55 persones de 22 entitats
- 2012 - 76 persones de 41 entitats
- 2013 - 79 persones de 43 entitats
- 2014 - 84 persones de 47 entitats

Per formalitzar la seva vinculació i participació activa, en el període 2012-2013 s'establí un procediment d'adherència de les organitzacions i designació de representants. **25 organitzacions han formalitzat la seva adherència activa a la Plataforma** designant un responsable que la representi.

Així mateix, **la Conselleria de Salut, a través del PADIB, ha mantingut diverses reunions** per aconseguir una major vinculació i implicació dels responsables polítics d'altres **conselleries i DG del Govern de les Illes Balears, així com dels seus tècnics.**

2.6.2. Principals accions dutes a terme

- ▶ **Creació i sustentació d'una plataforma multisectorial dins un model de promoció de la salut** des de l'àmbit comunitari.
- ▶ **Elaboració de tres documents de diagnosi consensuats (2011).** Aquests documents, des d'una perspectiva de salut, seguretat i convivència, i imatge i qualitat, defineixen les problemàtiques, avaluen prioritats i defineixen cap on cal dirigir les noves passes.
- ▶ **Elaboració d'un document de consens envers l'objectiu prioritari (2012),** que recull un primer esquema de compromisos per sectors.
- ▶ **Elaboració d'un pla d'accions (2013),** que inclou 45 accions distribuïdes de la manera següent:
  - CAIB: 2 accions generals /10 accions específiques, segons DG.
  - Consells insulars: 5 accions generals /5 accions específiques, segons consell insular.
  - Ajuntaments: 6 accions generals.
  - Organitzacions empresarials: 7 accions generals.
  - Entitats socials / societat civil: 3 accions generals / 7 accions específiques, segons

l'àmbit d'actuació.

- ▶ **Realització d'un acte de presentació pública de la Plataforma (2013)**, amb la participació del delegat del govern pel Pla Nacional sobre Drogues.
- ▶ **Elaboració d'un document de bones pràctiques de les organitzacions de la indústria (2014)**, consensuat per les tres organitzacions coordinadores d'aquest sector (CAEB, ABONE, FEHM).
- ▶ **Desenvolupament del pla d'acció (2014)**. Presentat a la reunió plenària de novembre de 2014:
  - **22 entitats participen** en la reunió i avaluen les accions i els documents presentats.
  - **14 informes recollits**: 4 indústria, 3 DG /agències del Govern de les Illes Balears, 3 consells insulars, 1 entitats socials.
- ▶ **Disseny i aprovació d'un logotip identificador (2014)**, que es pugui emprar com a imatge de les accions promogudes per la Plataforma.
- ▶ **Elaboració d'una fitxa tècnica** com a base per a la creació d'un fullet informatiu que reculli les activitats que desenvolupen la Plataforma i les entitats que hi participen.
- ▶ **Col·laboració amb els consells** insulars per promoure i implementar un programa de formació per a tècnics locals.
- ▶ **Desenvolupament de tres tallers de promoció de la Plataforma i del treball en xarxa (2014)**. Coorganitzats amb el Consell Insular de Menorca, de Mallorca, i d'Eivissa, sota el patrocini del PADIB. En aquests tallers han participat un total de 66 persones:
  - **Taller Mallorca (Pollença) - 14 tècnics i policies locals** en representació de 6 municipis, una mancomunitat i de l'IMAS.
  - **Taller Eivissa - 20 tècnics i policies locals** en representació dels 5 municipis que integren l'illa i del CEPCA.
  - **Taller Menorca (Maó) - 32 tècnics i policies locals** en representació de 7 municipis de l'illa (del total de 8).
- ▶ **Promoció de la Plataforma i dels seus objectius entre els tècnics i els policies locals** per donar suport a l'establiment de xarxes dins les corporacions i entre corporacions en cada illa.
- ▶ **Activitats de sensibilització per vincular les famílies en la prevenció**, mitjançant cursos de formació (tallers FERYA) i campanyes de conscienciació.
- ▶ **Elaboració de materials per donar identitat i visibilitat a la Plataforma.**

- Logotip i designació consensuats a la reunió plenària de desembre de 2014

Plataforma per un OCI de QUALITAT

- Un total de 47 entitats informen que han fet difusió directa de la Plataforma.

Difusió pública de la Plataforma i les activitats dutes a terme

- **Presentació de la Plataforma** – Comunicat de la DG de Salut Pública i Participació als mitjans de comunicació en què s'anuncia la nova etapa.
- **Visibilitat a la web de la DG Salut Pública i Participació.**
http://www.caib.es/govern/sac/fitxa.do?lang=ca&codi=1715993&c_oduo=51
- **Manifest de les federacions de pares** i presentació pública del manifest. Elaborat i presentat pels representants de FAPA Mallorca, COAPA Balears, FAIB/CONCAPA i CONFAECIB per convidar i involucrar els pares a jugar un paper actiu en la prevenció. Presentat el 25 de juny de 2013 al Club Diario de Mallorca i distribuït posteriorment als mitjans de comunicació (*Diario de Mallorca*, 25 juny de 2013; *El Mundo*, 26 juny de 2013).
- **Reunió commemorativa del tercer aniversari de la fundació.** Comunicat als mitjans de comunicació i realització d'una reunió plenària per promocionar-la com a exemple de bones pràctiques i fer públic el treball en prevenció desenvolupat. IB3 Notícies migdia – capítol 2.159, 12 de desembre 2013; ABC, 12 de desembre 2013; *Última Hora*, 15 de desembre 2013; diverses falques a ràdio, 12 i 13 de desembre 2013.

Capítol 3. Anàlisi de les opinions que han expressat els participants

Tal com s'ha explicat en l'apartat de metodologia d'aquest estudi, una de les estratègies emprades per elaborar-lo ha estat convidar els participants en la Plataforma a avaluar-lo.

Aquesta estratègia ha comportat dues pràctiques distintes: l'elaboració d'entrevistes en profunditat a informants clau, que en facilitassin l'anàlisi qualitatiu, i el desenvolupament d'una enquesta als participants, per fonamentar l'anàlisi quantitatiu.

3.1 Enquesta als participants

Com s'ha esmentat en l'apartat de la metodologia per elaborar aquesta enquesta, s'ha contactat amb 55 participants per convidar-los a participar-hi, i **han contestat el qüestionari 16 persones que pertanyen a un total de 13 organitzacions** distribuïdes de la manera següent:

- 3 representants de les organitzacions de la societat civil
- 4 representants de les organitzacions de la indústria
- 1 representant d'entitats municipals
- 3 representants de diverses DG del Govern de les Illes Balears
- 4 representants dels consells insulars (un per consell)

Resultats de l'enquesta

La presentació global dels resultats apareix a la **taula 1** distribuïts per cada una de les 20 preguntes i segons la puntuació general i segmentada per cada un dels tres sectors representats. La valoració de cada ítem es visualitza amb una puntuació. La valoració mitjana és de 2,5 punts (de 5 màxims), per tant, menys d'aquesta valoració seria una valoració negativa (hi ha dos ítems que en la valoració global tenen menys de 2,5 punts). La resta té una valoració positiva.

Per a l'anàlisi s'ha considerat de més interès fer una valoració crítica augmentant el llistó de la puntuació. Queda visualitzada així en la **gràfica 4**:

- **Punts = / > 3,5 en verd** □ **Valoració positiva**
- **Punts entre 3-3,4 en taronja** □ **Valoració regular.**
- **Punts entre < de 3 en vermell** □ **Poc valorats, aspectes més febles**

Gràfica 4. Puntuació mitjana atorgada a cada pregunta que ha integrat l'enquesta

Taula 1. Resultat de l'enquesta a membres de la Plataforma (n=16) on puntuen 20 ítems que valoren aspectes sobre l'eficàcia i eficiència

Ítem valorat pels membres de la Plataforma. La plataforma ha contribuït...	General	Administració	indústria	societat civil
1) a la creació de nexes entre persones i sectors representats	3,4	3,2	3,3	4,0
2) a la participació i la transmissió d'informació entre entitats	3,1	3,0	3,3	3,0
3) a un model de col·laboració	3,3	3,4	3,0	3,0
4) que la plataforma actuï com a eix vertebrador	3,1	3,1	3,0	3,3
5) a tenir una bona representació dels diversos sectors/entitats	3,6	3,4	3,8	3,7
6) a la consolidació de la participació dels representants	3,1	2,6	3,5	4,7
7) a analitzar els problemes que es deriven de l'oci nocturn	3,8	3,6	4,0	4,0
8) a cercar i donar visibilitat a les estratègies preventives	3,2	3,4	3,5	2,0
9) a sensibilitzar sobre la necessitat d'un abordatge multisectorial	3,9	3,6	3,8	3,7
10) al desenvolupament de documents de bones pràctiques	3,0	2,4	3,8	3,7
11) a reforçar totes les activitats que tenen a veure amb els menors	3,4	3,3	3,3	4,0
12) a la difusió dels objectius i activitats endegades	3,1	2,8	3,5	3,7
13) a la divulgació pública dels documents consensuats	2,3	2,3	2,5	2,0
14) a la promoció social implicant-hi els mitjans de comunicació	2,3	2,4	2,5	1,7
15) a la necessitat de treballar per millorar la coherència normativa i que es compleixi	2,9	2,8	2,8	3,7
16) al foment de les bones pràctiques i el treball en xarxa dels agents implicats	3,3	3,0	3,0	4,3
17) a activar accions específiques per sectors	3,1	2,8	2,8	4,7
18) que amb la secretaria tècnica la relació hagi estat contínua i fluida	4,0	3,6	3,3	5,0
19) que el nombre de reunions i contactes entre organitzacions del teu sector hagi estat l'adequat	3,5	3,1	3,3	5,0
20) que el nombre de reunions plenàries hagi estat l'adequat	3,5	3,4	3,5	3,7

Tenint en compte el resultat global, 17 dels ítems han obtingut un resultat favorable (3 o més punts), no gaire alt, però sí un aprovat. Només dos aspectes han estat suspesos per tots els sectors; altres dos per dos

sectors i tres ítems per un sol sector.

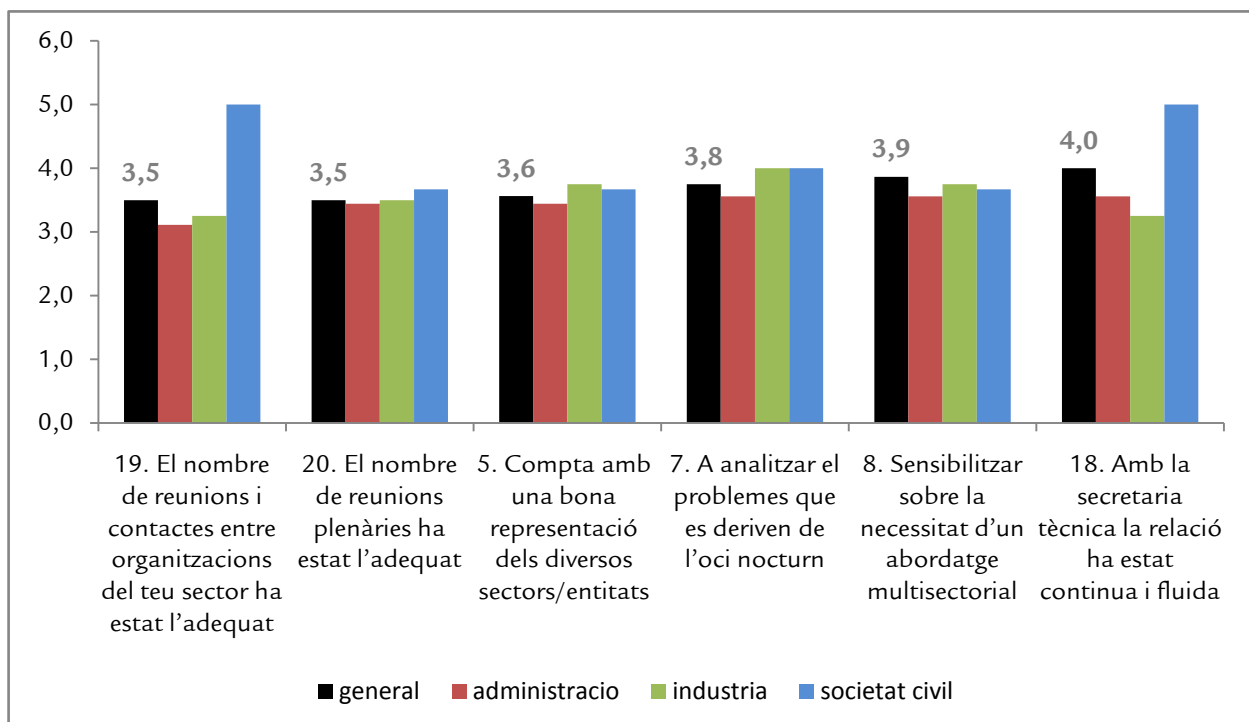
Els participants de les administracions han estat més crítics, i han suspès set dels 20 ítems, mentre que la indústria en suspèn quatre i les entitats socials, tres. Per a l'anàlisi posam l'accent en algunes de les diferències en la valoració i que ens semblen més rellevant per posar-les en contacte amb l'anàlisi qualitatiu que permet entrar en detalls valoratius.

Començant pel final, **tots valoren positivament la tasca que ha duit a terme la secretaria tècnica (ítems 18) i la coordinació (ítem s19-20)** que n'ha fet el PADIB, malgrat consideren que aquestes aspectes podrien millorar si hagués estat més constant i propera al llarg del temps (ho expliquen més extensament en l'apartat qualitatiu). En ocasions i durant mesos s'ha perdut el contacte entre la secretaria tècnica i els participants. Això ha estat especialment greu durant el 2015. Els participants valoren que la coordinació i la secretaria tècnica haurien de mantenir una activitat continuada, vinculant i promotora de la transferibilitat d'informació i iniciatives.

La resta d'ítems valoren aspectes de salut pública, organitzatius, estratègics i participatius. La gran majoria han estat ben valorats. A la **gràfica 5** apareixen els més valorats. Els que més són els ítems 8, 7 i 5 (per ordre de valoració). Aquests ítems reafirmen que la POQ ha estat una iniciativa notable per:

- 8. *Sensibilitzar sobre la necessitat d'un abordatge multisectorial*
- 7. *Analitzar els problemes que es deriven de l'oci nocturn*
- 5. *Té una bona representació dels diversos sectors/entitats*

Gràfica 5. Ítems més valorats (entre 4 i 3,5 punts) en general i per cada sector

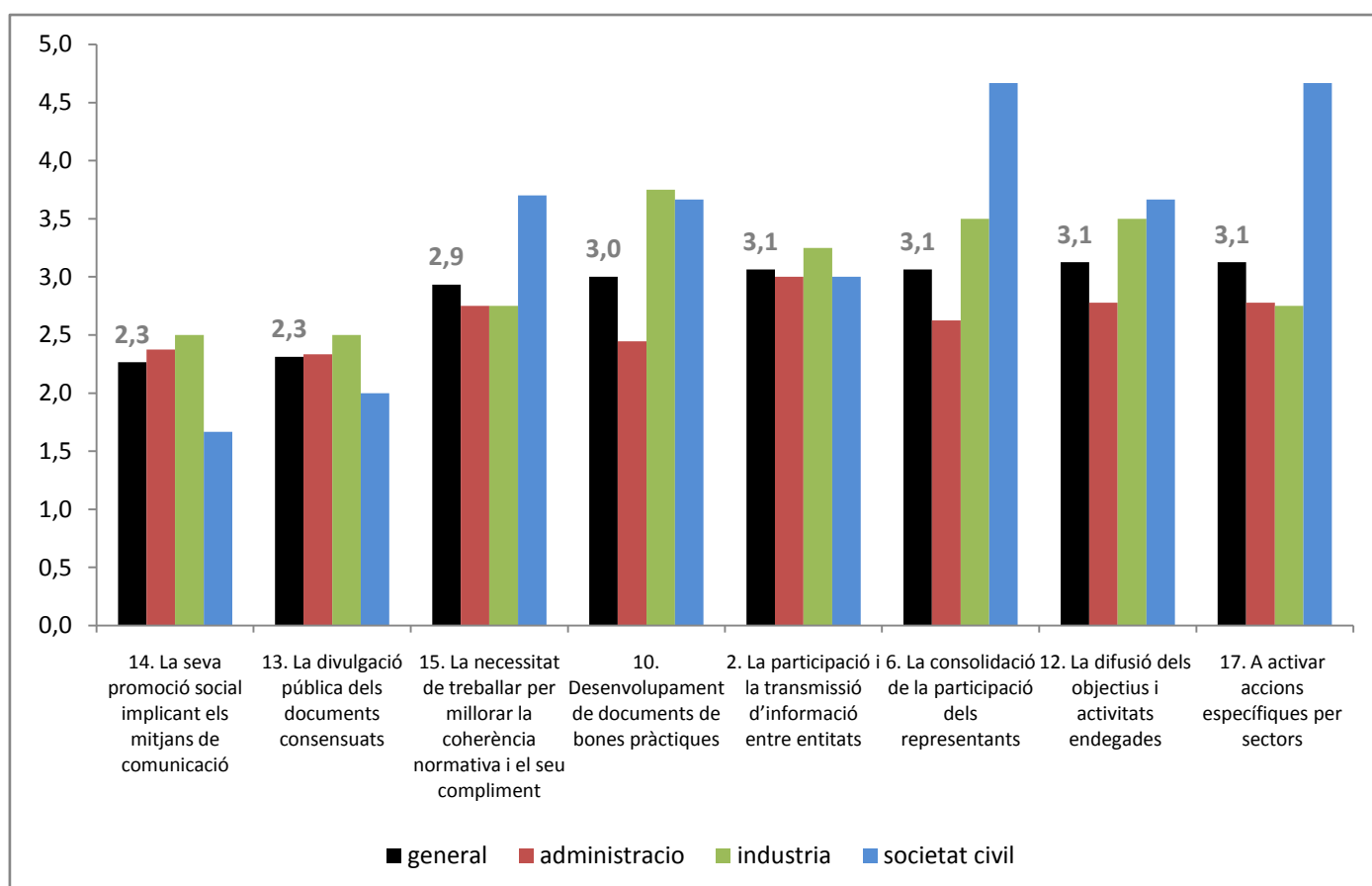

Entre els menys valorats (gràfica 6) i, per tant, on s'ha de posar èmfasi i esforç per millorar en els plans de futur són:

Els ítems 13-14 suspenen. Valoren **la difusió i la visibilitat social de la Plataforma.**

Efectivament, aquest és un propòsit que ha quedat molt feble; s'ha fet poques vegades i de forma puntual i poc extensiva. La visibilitat és un tema clau. Si una plataforma social ha de funcionar és imperatiu que es doni a conèixer socialment perquè la societat en conegui els plantejaments i els objectius; és també una manera de sensibilitzar i demostrar que el tema de l'oci nocturn i el consum d'alcohol dels menors preocupa les institucions, alhora que mostra que es té en compte i s'actua i confereix un lloc de rellevància i prestigi als participants, la qual cosa n'incrementa la vinculació activa.

Gràfica 6. Ítems menys valorats (entre 2,3 i 3,1 punts) en general i per cada sector

L'ítem 15 també suspèn, però no per a tots els sectors. **La manca de coherència entre regulacions i el seu compliment** ha estat un dels temes més esmentats i polèmics. Malgrat la normativa reguladora (els menors d'edat no poden consumir alcohol) no sempre es compleix ni es posen mesures supervidores clares perquè es compleixi. Les discrepàncies entre les respostes dels participants són possiblement perquè mentre que alguns entenen que no s'ha avançat en la millora de les regulacions i el seu compliment (representants de les administracions i de la indústria), els altres assenyalen aquesta incoherència com una de les principals causes pel que fa al consum dels menors (representants de la societat civil).

L'ítem 17, 'ha contribuït a activar accions específiques per sectors orientades a fomentar i implementar criteris de bones pràctiques', constitueix un dels grans reptes de la Plataforma.

S'ha esmentat que la valoració de les administracions és la més crítica. Els **ítems 6, 10 i 12** també suspenen per a aquests participants.

- 6.La consolidació de la participació dels representants.
- 10.El desenvolupament de documents de bones pràctiques.
- 12.La difusió dels objectius i activitats endegades.

La baixa valoració de l'**ítem 6**, 'Ha facilitat la consolidació de la participació dels representants', per part dels representants de l'Administració, queda en bona part explicada en les explicacions adduïdes reiteradament en les entrevistes. En bona part, els tècnics de les administracions reclamen una implicació real dels responsables polítics, que faciliti la seva participació activa en la Plataforma d'acord amb els objectius i les tasques encomanades.

L'ítem 10, 'Ha contribuït al desenvolupament de documents de bones pràctiques', rep una valoració negativa per part dels representants de les administracions, perquè és justament a les administracions on no ha estat possible desenvolupar aquests documents atesa, entre altres coses, la diversitat quantitativa i qualitativa (direccions generals de la CAIB, consells insulars, departaments diversos de les entitats locals representades). En canvi, per als altres sectors, tant entre els representants de la indústria com entre les federacions de les associacions de pares, ha estat possible desenvolupar un document de bones pràctiques i consensuar-lo entre les organitzacions participants de cada sector, de manera que l'han pogut portar a la pràctica mitjançant la implementació d'algunes accions.

L'ítem 12, 'Ha facilitat la difusió dels objectius i activitats endegades des de cada sector/entitat entre els seus membres/associats', rep una valoració negativa que afecta els mateixos participants de les administracions, que consideren que ni dins el seu propi àmbit s'ha fet una bona difusió. La causa, també elucidada a les entrevistes, és que necessiten el suport dels responsables polítics, ser autoritzats per fer-ho i tenir un temps i uns recursos que els

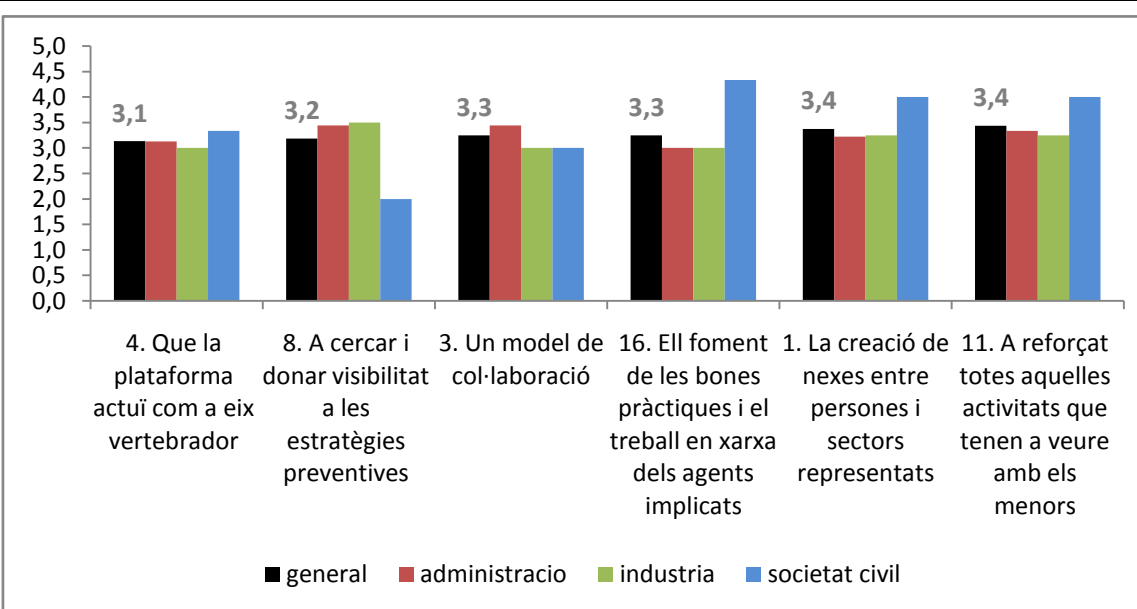
permetin dur a terme aquesta dinàmica específica dins les seves tasques per a la Plataforma.

Les entitats socials, bàsicament les confederacions de pares, valoren i suspenen la Plataforma en l'ítem 8, 'cercari donar visibilitat a les estratègies preventives'.

Hi ha 6 aspectes que han estat ben valorats, entre 3,1 i 3,4 punts (**gràfica 7**) i que considerem d'enorme importància, malgrat que són aspectes per millorar.

La majoria dels temes valorats a l'enquesta són comentats a les entrevistes qualitatives que es descriuen a continuació i permeten completar l'anàlisi des de la pròpia veu dels mateixos participants.

Gràfica 7. Ítems valorats entre 3,1 i 3,4 punts, en general i per cada sector

3.2 Entrevistes a informants clau

En total s'ha contactat amb 14 informants clau 12 dels quals acceptaren que se'ls entrevistàs.

Entitat	Nombre de participants
Organitzacions de la societat civil	1 representant
Organitzacions de la indústria	2 representants
DG del Govern de les Illes Balears	3 representants (un per DG)
Consells insulars	4 representants (un per consell)
Ajuntaments	2 representants (un per ajuntament)

Aquestes entrevistes obertes i en profunditat han girat al voltant de tres temes principals:

- El model de la Plataforma i els seus objectius.
- Les organitzacions representades i la seva participació.
- Les fites aconseguides al llarg de la seva trajectòria.

A continuació, s'analitzen les aportacions dels participants sobre un conjunt de temes que serveixen com a argument explicatiu i complementari a la valoració quantitativa que ells mateixos han fet a través de l'enquesta.

3.2.1. El model de la plataforma i els seus objectius

La majoria dels entrevistats valoren molt positivament la constitució de la Plataforma.

Assenyalen que és un bon punt de partida, un bon instrument, per afrontar problemàtiques complexes des de la responsabilitat compartida dels seus membres, i consideren un gran guany haver sabut aglutinar un grup amb interessos i necessitats diverses disposat a treballar de manera coordinada des d'una perspectiva comunitària i de salut pública.

“La plataforma ens ha servit per posar-nos les piles en el tema de l'oci nocturn. Aquí la feina del dia a dia et pot i quan alguna iniciativa externa et demana participació és com una empenta, aporta informació, veus què fan els altres..., són experiències noves, investigacions [...] ens ha ajudat molt a veure què podem fer”. (Representant de l'Administració).

“[...] Creo que lo bueno que tiene es que somos capaces de sentarnos para poner en común lo que está sucediendo y analizarlo para poderlo reconducir”. (Representant de la indústria).

Ara bé, en general assenyalen també que, **malgrat que el model té molt de potencial**, el format

actual, en què —com en un esdeveniment social puntual— ens reunim per explicar-nos què s’ha fet, està esgotat en bona part i **s’hauria d’avançar per donar-li una vessant més operativa.**

“Crec que el fet d’organitzar una plataforma multisectorial s’havia de fer i que les passes són aquestes. Però després d’aquests tres anys crec que ha esgotat aquest format de reunir-nos i contar-nos què hem fet. Quant a funcionament i organització s’hauria de remodelar perquè sigui operativa a l’hora d’organitzar alguna cosa”. (Representant de la societat civil).

“Evidentemente a la plataforma hay que darle operatividad. Yo no sé exactamente la hoja de ruta que deberíamos definir, pero no nos podemos plantar en una simple convocatoria donde todos hacemos un poco de *brain storming* de lo que piensa cada uno y de lo que puede hacer, sino que luego, en esa hoja de ruta definida, intentar clasificar todas las acciones y conseguir que se vayan aplicando e implementando”. (Representant de la indústria).

“Crear aquest fòrum crec que ha estat un encert, el que passa és que hauria de ser més operatiu. A banda del debat —que està molt bé que hi hagi coses que es puguin debatre— hauria de promocionar accions que es puguin realitzar, i que es realitzin i es presentin”. (Representant de l’Administració).

“Nosaltres, des del nostre municipi, creim molt en aquesta plataforma. És un instrument molt vàlid. I que estigui coordinada per una entitat externa encara millor, ja que li dóna un principi de neutralitat. Ara bé, s’ha de fer un pensament sobre quins principis té la plataforma i com s’ha d’organitzar”. (Representant de l’Administració).

Aquesta manca d’operativitat és atribuïda a diferents factors. Per a alguns participants, encara que la Plataforma té uns **objectius generals clars, no consideren que la resta de participants els comparteixin.**

“Tinc la sensació que cadascú tenia uns objectius diferents. Per a mi —que no tinc clar que siguin els mateixos que els dels altres— era intentar abordar un problema: el consum d’alcohol dels menors, i identificar i cercar solucions de manera conjunta. Des d’aquest nou model, aquest nou paradigma, per abordar-ho de la manera més global possible”. (Representant de la societat civil).

“En cuanto a la Plataforma, nosotros sentimos que hasta ahora no ha logrado proponer objetivos o tareas compartidas, de manera que cada uno hiciese una parte de acuerdo con sus funciones y competencias. A lo mejor era una expectativa particular mía, una ilusión que yo me había hecho, y lo que se pretendía en realidad no era esto”. (Representant de

l'Administració).

De manera que alguns dels participants han assumit els objectius i els han inserit dins la seva pràctica quotidiana:

“Qualque iniciativa que potser tenies aparcada, amb la participació i en veure el que comportaven, s'ha accelerat. Per exemple, el tema dels grans aforaments fou provocat pels successos del Madrid Arena; però com que ja estàvem dins la Plataforma vàrem tenir molt en compte d'incloure-hi el consum dels menors. Si no haguéssim participat en la Plataforma potser no hauríem estat tan conscients que calia incloure missatges preventius per evitar el consum dels menors. Hem incorporat els objectius de la Plataforma tant en l'elaboració de les guies de bones pràctiques com en els missatges preventius”. (Representant de l'Administració).

I altres han obviat la seva participació:

“Pel que fa a accions concretes... Nosaltres hem fet campanyes puntuals sobre l'alcohol i [campanyes] a establiments. Individualment, cada organisme —no tots— ha anat fent campanyes, però com un iniciativa pròpia no perquè hagi sortit de la Plataforma sinó perquè ho hem aportat a la Plataforma. I hauria de ser al revés, hauria de ser la Plataforma d'on sortissin les iniciatives. Està bé compartir les coses que feim amb la Plataforma però hauria de ser al revés. Nosaltres quan feim activitats públiques ni tan sols esmentam la Plataforma perquè no té domini...”. (Representant de l'Administració).

En general, assenyalen que **manca una bona coordinació de les accions sota una estratègia col·lectiva**, de forma que la feina endegada per la Plataforma és més la suma del que cadascú ja feia que no una nova forma de treballar.

“Es por esto que en una reunión dije —seguro que de una manera poco acertada— que la Plataforma aporta poco y que se le debía dar un nuevo impulso, encontrar tareas comunes. Porque en este campo cualquier cosa que se pretenda es necesariamente compleja y requiere una variedad muy grande de aportaciones, todas ellas necesarias. Como ves, tal vez se trata sólo de una cuestión de matiz: no es que nosotros hagamos lo que hacemos en el marco de la Plataforma, lo hacemos porque forma parte de nuestros objetivos y de nuestra programación. Otra cosa sería que, a partir de determinados objetivos de la Plataforma, cada uno muestre de qué manera lo implementa en su ámbito y que entonces se pueda discutir o valorar la conveniencia de generalizarlo, y tal vez se podría concluir que la Plataforma asume estos u otros objetivos y en consecuencia propone que se hagan estas u otras actuaciones”. (Representant de l'Administració).

“A la plataforma es va aconseguir el consens entorn d’un únic objectiu en el qual tothom creia. Ara, si després tothom ha estat coherent o no... No hem aconseguit articular estratègies col·lectives per arribar a aquest objectiu. Per exemple, l’ISPIB participa en la Plataforma i ens explica el que fa, però després no té molta coherència que vagi al *botellón* d’Alcúdia i no faci res excepte portar dues ambulàncies i evitar que [els adolescents] es matin...”. (Representant de la societat civil).

Trob a faltar concreció en la definició de mesures concretes per unificar estratègies, polítiques, normatives... (Representant de l’Administració).

Aquesta falta d’estratègia compartida és adduïda en bona part a la **manca d’una estructura formalitzada** que faciliti inserir els objectius de la Plataforma en el treball quotidià dins de la mateixa organització. Aquesta demanda és més manifesta entre els tècnics de l’Administració.

Un dels punts febles és que a la Plataforma li falta estructura... No hi ha una estructura forta de representació. (Representant de l’Administració).

[La Plataforma] Hauríem de refundar-la, arrencar amb una denominació oficial, amb una partida pressupostària i començar a treballar com toca... I, entre tots, elegir una persona que la representi. I, aquesta persona, si es vol que la Plataforma funcioni i faci feina, ha de cobrar també! Si vols que funcioni, les coses necessiten doblers... De bona voluntat es poden anar fent cosetes, però si això ha de funcionar: falten doblers i persones.... Això si volen que funcioni. Si volen que sigui un simple òrgan de debat, llavors amb una reunió un pic a l’any basta... Ens veim, debatem i ja està, però llavors la meitat de la gent no vindrà perquè té altres coses... O això o fer-la operativa amb gent que s’amolli i que faci feina. (Representant de l’Administració).

Juntament amb una estructura oficial, reclamen també un **major compromís polític de totes les administracions adscrites a la Plataforma** que faciliti el seu treball:

“Para dar ese paso falta un claro compromiso político de todas las administraciones. A los técnicos nos tiene que llegar el mensaje, el mandato de que nuestros dirigentes están comprometidos con ese compromiso, nos lo transmiten, nos dan recursos y criterios para poder llevar a cabo acciones y cambios en la práctica.” (Representant de l’Administració).

“La falta de resolucions i d’operativitat d’aquesta Plataforma... que les decisions que es

puguin prendre a través d'aquest òrgan no tenen conseqüència... No s'executen i això fa que no sigui operativa... Que simplement s'hagi convertit un fòrum per anar a parlar sense més transcendència.” (Representant de l'Administració).

“Si vols engegar les coses fa falta donar-hi suport i fer-ne un seguiment... I a vegades ho has de fer al revés, ets tu qui has d'anar a veure el polític i fer-li entendre que ha de donar suport a una sèrie de coses perquè, si no, hi haurà problemes i aquests li donaran mala premsa. A vegades els has de posar en un extrem perquè la gent reaccioni.” (Representant de l'Administració).

“El compromiso no debe salir solo del Gobierno balear, también de los gobiernos insulares y de los municipios. Debería haber una reunión de políticos para venderles la idea de la Plataforma y que valoren cómo lo encajan con los técnicos. Nosotros no podemos asumir una tarea más así por las buenas, ya estamos saturados de trabajo al que no damos abasto. Si nos encargan algo más necesitamos a alguien, con el tiempo y recursos para poder hacerlo. Además es una tarea compleja, no es fácil ni puede encargarse a cualquiera.” (Representant de l'Administració).

I són conscients que aquelles organitzacions que treballaven des d'un marc menys rígid són les que han donat major projecció a la Plataforma i als seus objectius:

“Curiosament, els que han fet més feina, són els representants de les federacions de pares i mares que són els que en un principi es trobaven en una situació més precària. Són els que han aprofitat la participació a la Plataforma per entrar en el debat i fer comunicacions als mitjans de comunicació, posicionant-se davant de les coses que passen. També es cert que les organitzacions empresarials varen fer un codi de bones pràctiques, que també és una bona idea però, si després no hi ha una estructura de suport al darrera i se li dóna publicitat, no serveix de res. Hem d'anar tots a una i per fer-ho necessitem més projecció pública.” (Representant de l'Administració).

“Hasta ahora parece que solo la industria, o al menos una parte, sí que se ha propuesto alguna tarea y la ha llevado a cabo.” (Representant de l'Administració).

Aquesta manca d'estructura i de compromís polític es veu també traslladada en els problemes que alguns tècnics de l'Administració assenyalen per traslladar el missatge de la Plataforma al conjunt de l'organització o treballar entre administracions:

“Sincerament, la incidència que ha tingut aquesta Plataforma dins el meu departament ha estat nul·la”. (Representant de l'Administració).

“Es verdad que en algún momento también nos propusimos trabajar conjuntamente los consejos insulares para acordar prácticas comunes para trabajar con los municipios,

unificar propostes en torno a normativa, establecer criterios comunes para dar un nuevo enfoque a las fiestas populares, etc. Pero no llegó a cuajar nada.” (Representant de l’Administració).

I és assenyalada també per certs representants de les organitzacions de la indústria, que apunten que la iniciativa pública és la que ha de proporcionar el marc jurídic i facilitar els acords vinculants entre sectors:

“Los empresarios tenemos la obligación de dedicar todo nuestro tiempo a optimizar nuestras empresas, y nos debemos sentir acompañados por la administración, que es la que debe tirar del carro y conseguir compromisos de todos los sectores, marcar comportamientos, elaborar hojas de ruta —como hablábamos antes— y luego ir presionando al sector privado para que vaya aplicando las cuestiones que se han decidido en coaliciones de este tipo.” (Representant de la indústria).

3.2.2. Les organitzacions representades i la seva participació

En general **els entrevistats consideren que la Plataforma ha tengut una bona representació** de la majoria d’agents implicats en l’àmbit de l’oci nocturn **però discrepen a l’hora de valorar la participació activa i la implicació d’alguns d’aquests agents**.

La nul·la participació de la Federació d’Entitats Locals de les Illes Balears (FELIB), adscrita a la Plataforma des de la seva etapa inicial, és senyalada com un entrebanc a l’hora d’aconseguir una major projecció de la Plataforma entre els municipis. També, des de les administracions de la indústria, se li reclama una participació activa que faciliti la creació i la transmissió de directrius comunes per a les entitats locals:

La FELIB debería participar para crear directrices comunes. [...] Para que se creen 4 o 5 directrices claras para los ayuntamientos y evitar que los espacios públicos se puedan masificar con celebraciones como los botellones y eso...” (Representant de la indústria).

Para homogeneizar normativas, para homogeneizar comportamientos, la entidad es la FELIB como el paraguas que ampara a todos los municipios... Porque los mensajes, en esta primera etapa, tienen que ser igual para el Ayuntamiento de Palma que para el de Sant Joan d’Eivissa.” (Representant de la indústria).

Juntament amb la poca implicació de la FELIB, alguns dels participants assenyalen també el **poc protagonisme que ha tengut la Conselleria de Turisme, representada en la Plataforma, i l’absència de la Conselleria d’Educació**, a qui tant els membres de les organitzacions de la societat civil com els tècnics de l’Administració pensen que s’hauria de convidar a participar-

hi:

“Jo encara no sé qui és Turisme a la Plataforma... I la FELIB no ha arribat a venir [a cap reunió] mai.” (Representant de la societat civil).

“Per funcionar bé hauria d’haver-hi representació de Salut i d’Administracions Públiques —que hi som— d’Educació —que no hi són— i de la FELIB, que malgrat que hi està oficialment inclosa no participa en les reunions... Turisme també hauria de jugar un paper més protagonista.” (Representant de l’Administració).

“De les administracions faltava també Educació... Si a la Plataforma hi falta algú, l’engrenatge queda coix.” (Representant de la societat civil).

Respecte de qui hauria d’estar també convidat a participar a la Plataforma, els representants de les organitzacions de la societat civil indiquen que l’Oficina de Defensa dels Drets del Menor podria jugar un bon paper a l’hora de donar visibilitat a la Plataforma, i que el Col·legi de Periodistes hauria de ser contactat perquè hi enviàs algú que entengui el paper cabdal que juga l’enfocament de determinades notícies i per ajudar a donar visibilitat a la feina empresa.

En general, tots assenyalen també el poc paper que han jugat les organitzacions de joves atesa la precarietat en què s’ha trobat el CJIB durant aquests anys, i indiquen la necessitat de donar més cabuda a una participació directa de les organitzacions juvenils, malgrat que bona part reconeixen que és una tasca molt difícil.

“[Implicar] els joves a través del Consell de la Joventut —que a vegades hi ha participat—; tal vegada potser s’hi hauria de donar cabuda a altres organitzacions de joves... El CJIB és un òrgan d’organitzacions de joves; però crec que si parlem de l’oci dels joves hauríem de donar més cabuda a una participació directa de les organitzacions de joves o relacionades amb els joves.” (Representant de l’Administració).

“Implicar els joves és molt difícil. Hi ha d’haver alguna forma, però no l’hem trobada. Jo sempre he tingut clar que el que feim els adults ho feim amb mentalitat d’adults i no arribam als joves. Les mesures que intentam posar des del nostre cap no arriben perquè pensam com a adults...” (Representant de l’Administració).

Pel que fa a la indústria, els entrevistats indiquen que caldria disposar d’**una major representació i una major implicació de les organitzacions de la indústria en cada illa**, que o bé se senten representats en l’àmbit autonòmic per les organitzacions participants o formen part de noves formacions a les quals encara no s’ha pogut contactar.

“En Ibiza debería haber más representación y más implicación de la industria. Ahora

tenemos una nueva asociación, la Asociación de Ocio Nocturno, que han hecho un primer congreso en septiembre, en exclusiva para ellos. Han tratado temas de abuso de alcohol, de ruido, pero lo hace la industria para la propia industria, es una forma de mostrar que les preocupa. Si la idea es hacer un ocio muy elitista, exclusivo, de calidad, precios altos... Posiblemente a esos sí les interesaría estar en la Plataforma, precisamente porque lo que quieren es que no haya problemas, y quieren mostrar su responsabilidad social.” (Representant de l’Administració)

“Aquí [Formentera] tenim dos empresaris, i penso que ells estarien d’acord a participar-hi. Però a l’estiu en vénen molts de fora i obren el baret per tres mesos... Els empresaris del món de la nit d’aquí tampoc no són monges de clausura però col·laborarien perquè no els convé que hi hagi problemes.” (Representant de l’Administració).

També, alguns participants indiquen que malgrat que hi ha una bona representació de la indústria, hi ha un sector molt important d’aquesta —el dedicat a les activitats no permanents, els promotors i organitzadors de festes i altres esdeveniments— que no hi participa malgrat que és el més conflictiu amb els objectius de la Plataforma:

“Aquest és un sector que està com a abandonat, poc supervisat... I juntament amb les activitats que munten les associacions de veïnats és on es consumeix més alcohol perquè és on es ven més barat. On hi més desfasament és a les activitats no permanents.” (Representant de l’Administració).

En relació amb les reunions de treball que ha mantingut la Plataforma, els participants es mostren d’acord que han estat ben planificades i estructurades, tant pel que fa al temps com als continguts, que han facilitat la participació i el debat, del qual han emergit les propostes dels participants.

No obstant això, consideren que haurien d’anar adoptant un caire més executiu, on la informació i els temes per discutir es tractin per endavant, en reunions sectorials, i reunir-se exclusivament per adoptar acords i formalitzar decisions.

“Fer reunions de gent amb característiques tan diferents: policia, representants de l’oci nocturn, tècnics municipals... Si no està molt estructurat, és difícil que surti un document viable. Pertoca treballar el mateix punt des de cada sector i després que un representant per sector es trobin i treballin el document.” (Representant de l’Administració).

“Poca operativitat d’algunes reunions, massa agents implicats... Manca d’un retorn àgil dels resultats de les reunions.” (Representant de l’Administració).

“Nosaltres, quan volem treballar el contingut i la participació, ajuntar tots els grups és la darrera passa [que feim]. Prèviament s’ha treballat dins cada col·lectiu a fons. I quan ens

ajuntam, ja hi ha una feina feta del que cadascú pot fer i què aporta. Tu pots triar qui serà el representant dels plans municipals, els de la FAPA, els de veïnats, la policia local..., però cada representant és portaveu del que s'ha treballat dins cada col·lectiu. Vosaltres [la secretaria tècnica] sou l'element vehicular de cada grup, treballau en la feina interna de cada grup i en els continguts. I els representants de cada grup són el que es reuneix a la plataforma multigrups. Això és difícil, ja ho sabem, però la qüestió no és què resulta més fàcil o més complicat, sinó què dóna resultats o què no.” (Representant de l'Administració).

La temporalització (mesos d'inici i cloenda de les reunions plenàries i l'horari en què es duen a terme) és assenyalada també per alguns participants com una dificultat per a la participació. També que la falta de continuïtat entre períodes de treball crea frustració i rebaixa el compromís dels participants, de manera que caldria programar una major fluïdesa mitjançant projectes plurianuals que donassin continuïtat a la transferència d'informació i facilitassin la implementació d'accions.

Tots els entrevistats indiquen **la manca de visibilitat com un problema que deixa coixa la Plataforma i dificulta la consecució d'objectius:**

“[Visibilitat] Zero... Això és el que no puc acabar d'entendre.” (Representant de la societat civil).

“La falta de visibilidad, de promoción de la Plataforma es una de las patas cojas que hay. Necesitamos que nuestra sociedad, todos los que forman parte de nuestro discurso permanente —gente joven, padres, responsables políticos y tal— conozcan y sepan que se está trabajando en las líneas que decidamos.” (Representant de la indústria).

“Manca difusió, visibilitat de la feina feta durant aquests anys. S'ha fet una bona feina interna per aconseguir la implicació de tots els sectors però manca el següent pas que és donar a conèixer la Plataforma i la finalitat a la societat en general.” (Representant de l'Administració).

Per als entrevistats, aquesta **manca de visibilitat dificulta la identitat de la Plataforma i resta importància a la coalició establerta i la feina empresa.** Per crear i donar-li més entitat, els entrevistats assenyalen que la Plataforma ha de produir documents i fer-los públics:

“Perquè la Plataforma tingui entitat ha de crear coses, documents que l'avalin. Per exemple, si poguéssim dir la llei d'alcohol de les IB ha estat un producte de la plataforma, això tendria molt de pes. Seria un element indicador. A més, el polític pot dir que la llei ha estat elaborada en un espai representat per tots els sectors, seria un exemple de normativa

de consens.” (Representant de l’Administració).

De la mateixa manera, remarquen que la Plataforma hauria de prendre una posició pública davant dels fets que succeeixen:

“Si ningú no està d’acord que això [Birracruzis] és una bona cosa, s’ha de dir. Qualcú ha de dir això... La plataforma ho ha de dir, i ho ha de dir públicament. I després de cada reunió hi ha d’haver un comunicat sobre les coses debatudes i el que hem acordat... Donar-li visibilitat social.” (Representant de la societat civil).

“Yo no soy un estratega pero en los foros en los que se discute, donde se analizan situaciones controvertidas que se dan con el objetivo de reconducirlas, no se puede quedar al margen cuando esas situaciones comprometidas se producen... No se puede dar la callada por respuesta.” (Representant de la indústria).

3.2.3. Les fites aconseguides al llarg de la trajectòria de la Plataforma

Els participants es mostren unànimes en assenyalar que **el primer guany de la Plataforma és haver aconseguit aplegar un grup de gent molt plural** per parlar d’un mateix problema:

“Crear un fòrum d’entitats i persones és un guany, ja constitueix una bona fita de la Plataforma.” (Representant de l’Administració).

“El foro, la capacidad de congregar a gente de múltiples sectores.” (Representant de la indústria).

Això **ha permès millorar la comunicació entre agents i potenciar-la a través de compartir experiències i accions en l’àmbit local o sectorial**, i on s’ha treballat especialment per vincular activament els representants de la societat civil i, en especial, les famílies i els joves.

Millorar la consciència de responsabilitat i possibles accions.

“Això, que sembla senzill, és en si mateix un aspecte molt positiu, ja que permet crear una xarxa i facilita que ens coneguem. Nosaltres —que som les famílies— som els que menys ens havíem relacionat amb aquesta gent. I la Plataforma ha suposat una primera passa perquè se’ns consideràs com a grup, com a societat, i ens ha permès trobar-nos amb les administracions, i amb la policia, i amb els representants de la industria.” (Representant de la societat civil).

“La plataforma ha iniciat el seu camí integrant tots els agents implicats, recalcant l’esforç que això suposa per la seva diversitat. A més, destacaria l’esforç que s’ha fet sobretot per part de la Plataforma d’arribar als joves integrant-los (encara que el CJIB va ser suprimit) i

poder comptar amb la seva opinió.” (Representant de l’Administració).

També per situar la problemàtica de l’oci recreatiu com una activitat que, malgrat pugui adoptar formes diverses en cada illa, afecta de la mateixa manera les poblacions més joves. **Ha donat representació i importància al consum d’alcohol per part dels menors i joves**, i ha posat de manifest el consum problemàtic que es practica en *botellons* i festes locals i patronals:

“A veces quienes trabajamos en ocio nocturno nos confundimos, pensamos que es una actividad de verano, para turistas y para hacer dinero. En concreto a la industria les ocurre mucho que lo ven así. Y necesitamos aclarar algunos puntos... Cuando hablamos de ocio para los de fuera, los turistas, cada isla es distinta, cada una tiene su modelo turístico y distinto tipos de turistas. Pero el ocio nocturno también afecta a nuestros jóvenes, a nuestros menores, y en eso estamos todos igual, nos parecemos y tenemos los mismos problemas.” (Representant de l’Administració).

“Ha servit perquè els sectors implicats prenguin consciència de la necessitat de participació i implicació de tots a l’hora de prevenir el consum d’alcohol entre els menors de les Illes Balears.” (Representant de l’Administració).

“Hi ha un element comú que és l’oci de qualitat. En aquest àmbit tothom té possibilitats de participar. Les institucions públiques, les empreses d’oci. Aquest és clarament el punt en comú, ara s’ha de desenvolupar. Per això em sembla tan interessant aquesta Plataforma. Estam parlant d’un àmbit important, perillós i que s’ha de regular.” (Representant de l’Administració).

Un altre dels èxits que destaquen els participants és la **concreció en un sol objectiu de treball**:

“El millor que es va fer va ser que es limitàs l’objectiu, que passàssim de treballar el tema de l’alcohol a l’oci nocturn i que ens centràssim en el consum dels menors. Limitant l’objectiu s’ha pogut fer feina i també fer més feina fora: inspeccions a establiments, el codi de BP de la indústria. Si les coses són molt complicades, si es vol abastar massa cosa, acabes que no es fa res.” (Representant de l’Administració).

Altres agents indiquen, així mateix, que **ha facilitat arribar a material tècnic i investigacions de qualitat** que fomenten l’elaboració d’estratègies i accions concretes, millorant el coneixement i facilitant la reflexió entre els agents implicats. Així, **ha millorat la seva consciència sobre la responsabilitat pròpia i les possibles accions per implementar**, alhora que ha posat en evidència les incoherències normatives i la necessitat de treballar per exigir una major aplicació de la llei en espais públics i establiments.

Fortaleses

- **Consolidació d'una coalició multisectorial**, entorn d'una taula de treball amb representació dels principals agents implicats en l'oci nocturn (administracions, sector productiu, organitzacions de la societat civil), que facilita:
  - La visualització de la interrelació entre riscos.
  - Un espai per a l'anàlisi i l'intercanvi d'informació i experiències.
  - Un entorn d'entesa i confiança mútua perquè puguin adoptar-se objectius realistes, abordant les dificultats reals i acceptant les responsabilitats pròpies de cada agent/sector representat.
  - Una cultura de col·laboració per cercar solucions consensuades.
- **Consens a l'entorn d'un objectiu de treball** com a inici d'una dinàmica de treball col·laboratiu i estratègies de funcionament diverses però compartides i coordinades.
- **Foment de les bones pràctiques i activació d'accions** orientades a consensuar i implementar estratègies i criteris avalats per l'evidència científica des d'una perspectiva de salut pública.
- **Voluntat de consolidar la Plataforma com a eix vertebrador de la prevenció**
  - Eina de potenciació d'activitats preventives i en xarxa a Menorca, Eivissa i Formentera.
  - Sinergia desenvolupada entre la Plataforma i altres programes/moviments/organitzacions.
  - Participació activa dels agents en la fase d'al·legacions de lleis que no preveuen/deixen buits legals en relació amb el consum dels menors.
- **Canvi substancial en l'actitud de la indústria organitzada:** de reactiva a proactiva envers la prevenció.
- **Avaluació continuada** orientada a la millora de l'estratègia, coordinació i consolidació.

Debilitats

➤ **Operativitat dèbil.** Mancances en l'estructura formalitzada que faciliti:

- La participació dels agents (en especial, dels tècnics de les administracions).
- Una estratègia col·lectiva coordinada per afrontar l'objectiu consensuat.
- Una cultura cooperativa més enllà de la suma d'activitats.
- L'evitació de les discontinuïtats entre fases operatives de treball.

Lideratge poc consolidat:

- Manca d'una visió estratègica institucional que doni entitat a la Plataforma com a eina de gestió/prevenició de problemes.
- Pobra rendibilitat política extreta al treball desenvolupat.
- Falta de posicionament davant de fets en relació amb l'oci recreatiu.
- Ús de la Plataforma per als interessos particulars dels agents, que cal anar adreçant i integrant.
- Pocs moments de discussió/debat sobre cap on cal anar avançant.
- Manca d'una revisió crítica i compartida de l'avaluació entre tots els integrants.

➤ **Visibilitat mínima:**

- Pobra visibilitat dels acords, de les accions endegades i dels documents produïts.
- Quasi nul·la visibilitat de la Plataforma en les comunicacions públiques dels agents, que minva el sentit de pertinença.
- Manca d'un espai virtual com a punt d'informació i trobada dels participants.

➤ **Absència de determinades organitzacions considerades importants:**

- Feble implicació de la FELIB. Poc protagonisme de la Conselleria de Turisme. Poca implicació de la DG de Família. Absència de la Conselleria d'Educació.
- Poca representació del sector productiu de Menorca i Eivissa. Falta de representació dels promotors/organitzadors d'activitats no permanents.

➤ **Manca de coordinació entre consells insulars:**

- Dificultats per estendre la cultura de col·laboració entre illes.

➤ **La desigualtat i vulnerabilitat estructural de la POQIB com a xarxa preventiva:**

- Fet produït per la manca de capacitat d'algunes persones que en formen part a l'hora de transmetre i influir en la seva organització.

Oportunitats

- **Consens en la creació d'una comissió permanent/estructura de treball** que faciliti la comunicació / el posicionament de la Plataforma davant actuacions i fets concrets.
- **Consens en l'establiment d'un full de ruta** que estableixi criteris estratègics, i la implementació de tasques comunes i coordinades.
- **Consens que cal promocionar la coherència normativa** entre administracions i **en la necessitat d'elaborar una llei d'alcohol a les Illes Balears** que faciliti l'elaboració d'ordenances per afrontar el consum dels menors en la via pública.
- **Consens que és necessari formalitzar la participació de la FELIB com a eina de vinculació amb les entitats locals i per a la preparació de protocols** que facilitin la implementació de bones pràctiques a les entitats locals.
- Consciència generada entre els membres que **els canvis en els contextos faciliten i consoliden canvis de llarga durada en les conductes.**
- **Procés d'apoderament iniciat per les organitzacions de família**, que facilita la implicació activa de pares i mares en la prevenció.
- **Voluntat mostrada per la indústria d'implementar criteris de bones pràctiques i exigir-ne el compliment** entre el sector representat.
- **Invitació per participar a altres organitzacions que puguin jugar un paper significatiu com a transmissores al conjunt de la societat:**
  - Defensor del Menor. Divulgació dels objectius de la Plataforma i dels drets dels menors.
  - Professionals dels mitjans de comunicació a través del Col·legi de Periodistes. Fomentar un bon tractament de les notícies en relació amb l'oci i donar visibilitat a la tasca de la Plataforma.

Amenaces

- **Manca de suport/pes polític de la Plataforma**
  - Manca d'una estructura forta de lideratge i representació.

- Manca de compromís polític intra i interadministracions.
  - Dependència econòmica d'una sola entitat.
  - Absència d'una marca/imatge social conjunta dels seus components/objectius.
- **Manca d'una denominació oficial amb una partida pressupostària** que faciliti:
- El desenvolupament d'una estructura plurianual que doni continuïtat a les tasques desenvolupades.
  - La projecció externa (mitjans de comunicació/població en general) dels objectius i tasques endegades.
  - La projecció de la Plataforma i els seus objectius entre les corporacions locals de les Illes Balears.
  - La visibilització d'accions endegades que no es presenten com a resultat de la Plataforma.
- **Desmotivació dels agents implicats si no comencen a assolir-se objectius** orientats al canvi (implementació d'estratègies i accions consensuades).
- **Perill que els interessos partidistes/individuals/sectorials prevalguin** sobre els que defensen el bé comú.
- **Desapoderament de les organitzacions de la societat civil** (joves, veïnats...) que podrien jugar un paper preventiu/reivindicatiu clar.
- **Aparició de noves tendències i escenaris en el context de l'oci recreatiu** que creen noves situacions de risc aprofitant espais liminars i que cal gestionar abans, durant i després que hagin tengut incidència.

Referències bibliogràfiques

- CALAFAT, A.; BOHRN, K.; JUAN, M.; KOKKEVI, A.; MAALSTÉ, N.; MENDES, F.; ... ZAVATTI, P. (1999). *Night life in Europe and recreative drug use*. Palma de Mallorca: Irefrea. [En línia: www.irefrea.eu]
- CALAFAT, A.; DUCH, M.; JUAN, M. I LECKENBY, N. (2012). "Health and Safety European Standards for nightlife venues". *Addiction*, 24, (4), 355-64.
- CALAFAT, A.; HUGHES, K.; BLAY, N.; BELLIS, M. A.; MENDES, F.; JUAN, M.; LAZAROV, P.; CIBIN, B. I DUCH, M. (2013). "Sexual Harassment among Young Tourists Visiting Mediterranean Resorts". *Archives of Sexual Behavior*, 42, 603-13. Doi:10.1007/s10508-012-9979-6.
- DELEGACIÓ DEL GOVERN PLA NACIONAL SOBRE DROGUES. (2012). Encuesta estatal sobre uso de drogas en enseñanzas secundarias (ESTUDES). Madrid: Ministeri de Sanitat i Consum. [En línia: <http://www.pnsd.msc.es/Categoria2/observa/estudios/home.htm>]
- GRINPENBERG ABDON, J.; WALLIN, E. I ANDRÉASSON, S. (2011a). "The 'Club against Drugs' program in Stockholm, Sweden: two cross-sectional surveys examining drug use among staff at licensed premises". *Substance Abuse Treatment, Prevention and Policy*, 6:2. doi: 10. 1186/1747-597X-6-2.
- GRINPENBERG ABDON, J.; WALLIN, E. I ANDRÉASSON, S. (2011b). "Long-term effects of a community-based intervention: 5 year follow-up of 'Club against Drugs'". *Addiction*, 106, (11), 1997-2004. doi: 10.1111/j.1360-0443.2011.03573.x.
- Hadfield, P. (2011) "Night-Time Economy Management: International Research and Practice. A review for the City of Sydney". Leeds: www.philhadfield.co.uk/ City of Sydney. [En línia: <http://www.cityofsydney.nsw.gov.au/vision/towards-2030/business-and-economy/sydney-at-night/night-time-economy>]
- HOLDER, H.D.; GRUENEWALD, P.J.; PONICKI, W.R.; TRENO, A.J.; GRUBE, J.B.; SALTZ, R.F.;... ROEPER, P. (2000) "Effect of community-based interventions on high-risk drinking and alcohol-related injuries". *The Journal of the American Medical Association*, 284 (18), 2341-2347. doi: 10.1001/jama.284.18.2341.
- HOWARD, S. J., GORDON, R. & JONES, S. C. (2014). "Australian alcohol policy 2001-2013 and implications for public health". *BMC Public Health*, 14: 848. [En línia: <http://www.biomedcentral.com/1471-2458/14/848>]
- Hughes, K.; Bellis, M. A.; Whelan, G.; Calafat, A.; Juan, M. y Blay, N. (2009). Alcohol, drugs, sex and violence: health risks and consequences in young British holidaymakers to the Balearics. *Adicciones*, 21, (4), 265-278.
- HUGHES, K.; FURNESS, L.; JONES, L. I BELLIS, M. A. (2010). *Reducing harm in drinking environments. Evidence and Practice in Europe*. Liverpool: Centre for Public Health. Liverpool John Moores University. [En línia: <http://www.cph.org.uk/showPublication.aspx?pubid=692>]
- MAGUIRE, M. I NETTLETON, H. (2003). "Reducing alcohol-related violence and disorder: an evaluation of the 'TASC' project". Home Office Research Study 265. Londres: Home Office Research, Development and Statistics Directorate.

- MILLER, P.; TINDALL, J.; SØNDERLUND, A.; GROOMBRIDGE, D.; LECATHELINAIS, C.; ... WIGGERS, J. (2012). "Dealing with alcohol-related harm and the night-time economy (DANTE)". Final report. Monograph Series No. 43. Canberra, Australia: National Drug Law Enforcement Research Fund. [En línia: www.ndlerf.gov.au/sites/default/files/.../mono43execsummary.pdf]
- PAPAUX, E. (2013). "Villes, Alcool et Vie Nocturne: Mesures sur le terrain de Lausanne et les problèmes de la subsidiarité". *Dépendances*, 46, 8-11.
- ROBINSON, D.; TETHER, P. I TELLER, J. (1989). *Local Action on Alcohol Problems*. Londres: Routledge.
- WAGENAAR, A.C.; MURRAY, D.M. I TOOMEY, T.L. (2000). "Communities mobilizing for change on alcohol (CMCA); effects of a randomized trial on arrests and traffic crashes". *Addiction*, 95, (2), 209-217.
- WALLIN, E. I ANDREÁSSON, S. (2004) "Can I Have a Beer, Please? A Study of Alcohol Service to Young Adults on Licensed Premises in Stockholm". *Prevention Science*, 5, (4), 221-229.
- WICKHAM, M. (2012). "Alcohol consumption in the night-time economy: Policy interventions". *Working Paper 55*. Londres: Greater London Authority.